

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
torsdag 9. november 2017 kl. 10:00
i
Landbruksdirektoratet

Møte ble hevet kl 15:15. Tilmålt møtetid var til kl. 13:00.

Til stede:	Björg Tørresdal, Vibeke Andersen, Kristin Taraldsrud Hoff, Jan-Egil Pedersen (til kl 14:15, under sak 65/17), Anne Jødahl Skuterud, Sigrid Helland, Bjørn-Ole Juul-Hansen, Trine Hasvang Vaag, Trond Reierstad, Arne Lofthus (til kl. 13:00 under sak 65/17) og Per Skorge (varamedlem for Lars Petter Bartnes)
Forfall:	Lars Petter Bartnes
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Jørn Rolfsen, Marit Jerven, Elsebeth Hoel, Siv Heia Uldal, Bjørn Skjeppe, Lise Wirstad Dynna, Hege Heiberg, Hans Peder Hvide Bang, Anders Leine, Reidar Olsen (sak 62/17), Hans Edvin Flugund (sak 62/17), Berit Karlsen (sak 62/17), Alf Selnesaunet (sak 62/17) og Ida Louise Bjønness

Saksliste

057/17	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	2
058/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.....	4
059/17	Orientering fra markedsregulator.....	6
060/17	Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2017.....	9
061/17	Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2018.....	12
062/17	Finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk.....	19
063/17	Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet 9. november 2017.....	25
064/17	Korn - Direkte innmelding av overskudd fra aktørene - Fastsetting av	

	sesongoverskudd av korn basert på overlagringskrav fra kornhandelen.....	31
065/17	Eksport av sauekjøtt.....	37
066/17	Omsetningsrådets gjennomgang av markedsbalanseringen - utkast til mandat.....	50

Saksnr.: 057/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 17/61811-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter ble sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer.
Dokumentene er også lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Dagsorden I ble også sendt medlemmene per post.

Saksnr.: 058/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saksnr.: 17/61811-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 3. oktober 2017 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Saksnr.: 059/17	Sektor: Kjøtt, egg, fjørfe, korn og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.: 17/61811-3

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Anne Jødahl Skuterud
- Kjøtt, egg og fjørfekjøtt Trine Hasvang Vaag
- Melk Trond Reierstad

Presentasjonene er lagt ut i Jottacloud.

Saksnr.: 060/17	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2017	Saksnr.: 17/27050-6

Beskrivelse

Nortura har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for andre halvår 2017. Landbruksdirektoratet anbefaling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012, §§ 2 og 3, med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura per 9. oktober 2017

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende satser for markedsregulering av egg for 2. halvår 2017:

Reguleringstiltak og varegruppe   Satser i øre per kg 2. halvår 2017

Kjølelagring per uke

Egg	7,6
Heleggpulver	8,9

Fryselagring per måned

Heleggmasse	17,1
Eggehvite	16,9

Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2017

Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren andre halvår 2017 er det ikke lagt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene sammenlignet med de foregående periodene. Med unntak av håndteringskostnadene har endring av satsene primært grunnlag i endret rente og pris.

Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Ved beregning av satser er Nortura SAs engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for andre halvår 2017 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 19,17	(18,71)
Heleggmasse	kr 36,29	(36,04)
Heleggpulver	kr 125,52	(124,38)
Eggehvite	kr 29,84	(29,59)

Priser for første halvår 2017 i parentes.

Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveing av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent per år. Landbruksdirektoratet har fastsatt rentene for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 1,21 prosent per år for andre halvår 2017. For første halvår 2017 var rentesatsen på 1,40 prosent per år.

Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner. Med betydelig egglager høsten 2017 er det nødvendig for Nortura å leie annet lager i tillegg. Dette til en svært mye høyere pris enn prisen hos Cooling Partner som holder seg stabil fra første halvår. Det er spesielt håndteringskostnadene som øker ved bruk av et eksternt lager, og Nortura opplyser om at denne kostnaden har vært høy også de siste årene. Dette forklarer Nortura er fordi det eksterne lageret har mindre erfaring med håndtering av egg enn det Cooling Partner har. Andelen på dette lageret anslår Nortura til å være 30 prosent av de lagrede eggene.

Håndteringskostnaden for egg er kr 52,90 per pall (kr 37,00 for første halvår 2017) og fordeles på fire uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på fire uker. Det lagres ca. 630 kg på en pall. Lagerleien er kr 31,50 per pall per uke (kr 30,00 for første halvår 2017).

Lagerleien gir følgende lagringskostnader per kg egg per uke:

Håndtering:	5290 øre/ 4/ 630 kg	=	2,1 øre per kg per uke
Lagerleie:	3150 øre/ 630 kg	=	5,0 øre per kg per uke
Lagerkostnader per kg per uke:		=	7,1 øre per kg per uke

Kostnaden har økt med 0,9 øre per kg per uke sammenliknet med første halvår 2017 i hovedsak på grunn av økt kostnader for håndteringskostnader.

Nortura ønsker å fokusere på svinn ved egglagring og har kommentert følgende i brevet angående satsene for markedsregulering av egg:

«I perioder lagrer markedsregulator store mengder skallegg over lengre tid. Høsten 2017 er et eksempel på det, og egglageret økte i løpet av sommeren fra knapt 400 tonn til over 900 tonn. Egglageret prognoseres til å holde seg på et høyt nivå helt til julesalget. Utfordringene med rullering av egg på lager med hensyn til holdbarhet og kvalitet blir store. Nortura har fått god erfaring med å lagre store eggmengder, og innsatsen er stor med å følge opp egglagrene for å ta vare på eggene. Målet vil alltid være at eggene skal kunne benyttes til eggprodukter, og i noen grad bygges lageret av ferdigvare opp svært mye.

Med så mye egg på lager vil det bli noe svinn, selv om en unngår å kaste egg eller benytte dem til miljøfôr. I retningslinjene er svinn definert som et av kriteriene som kan inngå i fastsetting av lagringssatsen, men det har ikke vært beregnet på svært mange år. Bakgrunnen for at svinn ikke lenger ble kompensert var manglende dokumentasjon, men egglagringen omfattet da bare egg til konsum. Nortura vil på grunnlag av egglagringen i høst gjennomføre et prosjekt for å registrere svinn, og i forbindelse med satsfastsetting for neste halvår kommer en tilbake til dette.»

Kjøle- og fryselagring

Satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering.

Sammenlignet med satsene for kjølelagring i første halvår 2017 er det foreslått en økning på 0,8 øre per kg for egg og en økning på 0,1 øre per kg for heleggpulver. For satsene for fryselagring er det foreslått en reduksjon. En reduksjon på 0,6 øre per kg for heleggmasse og ingen endring i satsen for eggehvite.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke

Egg	7,6 øre per kg (6,8 øre per kg)
Heleggpulver	8,9 øre per kg (9,0 øre per kg)

Fryselagring per måned

Heleggmasse	17,1 øre per kg (17,7 øre per kg)
Eggehvite	16,9 øre per kg (16,9 øre per kg)

Satser for første halvår 2017 i parentes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Med det store lageret av egg som Nortura håndterer høsten 2017, er det nødvendig å leie et eksternt lager for omtrent 30 prosent av de lagrede eggene. Kostnaden ved å leie lager hos en ekstern aktør, som normalt ikke håndterer egg, har ført til en markant økning i håndteringskostnadene for egg i beregningen av lagerkostnaden. Situasjonen har oppstått ved tidligere anledninger, og en har også da sett høye håndteringskostnaden.

Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis. Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser i markedsreguleringen for egg andre halvår 2017.

Saksnr.: 061/17	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2018	Saksnr.: 17/52229-2

Beskrivelse

Nortura søker i brev datert 9. oktober 2017 om fullmakt til å gjennomføre førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 1 000 tonn i 2018. Kostnaden ved full oppslutning om tiltaket vil ligge mellom 8 og 9 mill. kroner. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29.03.2012, § 2, jf. forskrift av 22.10.2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura per 9. oktober 2017

Møtebehandling

Innstillingen ble vedtatt mot en stemme (Vibeke Andersen). Vibeke Andersen gav følgende stemmeforklaring:

«Medlemmet Vibeke Andersen viser til Omsetningsrådets sak 61/17 vedrørende frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2018. Dette medlem har forståelse for at det er behov for en viss overproduksjon av egg for å sikre det norske markedet med egg gjennom hele året. Markedsregulators prognoser viser imidlertid at produksjonen av egg vokser mer enn engrossalget av egg. Etter dette medlems oppfatning er man da i en situasjon med en overproduksjon som går utover det å forsyne det norske markedet med egg. Frivillig førtidsslakting av verpehøner opprettholder produksjonskapasiteten på et kunstig høyt nivå, og bidrar kun til å fjerne temporære overskudd. Det er derfor behov for andre virkemidler, og prisvirkemiddelet bør benyttes i sterkere grad. Dette medlem finner derfor ikke å kunne støtte forslaget.»

Vedtak

Førtidsslakting av verpehøns kan gjennomføres for å redusere eggproduksjonen med inntil 1 000 tonn i 2018.

Følgende vilkår gjelder for gjennomføringen av tiltaket:

1. Virkeområde
Førtidsslakting av høns er en frivillig ordning for eggprodusenter. Det er et av virkemidlene som kan benyttes for å regulere tilførslene av egg til markedet.
2. Forutsetninger
Ordningsen med førtidsslakting av høns gjelder i 2018 og omfatter slakting av høner

før ordinær slaktealder. Det er en forutsetning at andre aktuelle virkemidler vurderes og utnyttes parallelt. Det er videre en forutsetning at Rådet for frivillig førtidsslakting (se pkt. 7) har vurdert markedet og anbefalt tidspunkt for igangsetting.

3. Avtale om førtidsslakting

Når kriteriene (se pkt. 4) er oppfylt, kan Nortura og produsent inngå gjensidig avtale om bruk av førtidsslakting i tråd med vurderinger foretatt av Rådet for frivillig førtidsslakting (se pkt. 7). Avtalen følger alminnelige avtalerettslige prinsipper.

4. Kriterier for deltagelse i ordningen

Følgende vilkår må være oppfylt for å delta i ordningen:

- Produsentene må i perioden for førtidsslakting ha dyr i alderen 58-75 uker.
- Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet.
- Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær slakteuke.

Produsenter som ønsker å delta i ordningen, melder seg på gjennom de respektive eggpakkerier.

Eggpakkeriet sender liste til Nortura med oversikt over:

- Navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene
- Ordinær slakteuke for innsettet
- Ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner
- Dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste seks ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet
- Dokumentasjon på at leveransene er opphørt
- Dokumentasjon på at hønene er avlivet skal inneholde faktura over kvantum levert til avliving.

5. Kompensasjon

Kompensasjonen for produsenter som deltar i ordningen beregnes med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder (78 uker). Kompensasjonen kan gis for høner som avlives i perioden 58-75 uker. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting. Kompensasjonen beregnes ved at beregnet tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunktet og frem til ordinær slaktealder multipliseres med en sats fastsatt av Nortura, innenfor intervallet fra kr 8,00 til kr 9,00 per kg.

Deltakelse i ordningen forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum åtte ukers opphold frem til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder. Det gis ikke kompensasjon for planlagt slaktealder høyere enn 78 uker.

6. Administrasjon

Nortura administrerer førtidsslaktingen i henhold til dette vedtaket og beslutter hvilke produsenter som skal delta i ordningen. Nortura bekrefter i tillegg antall høns som er tatt ut til førtidsslakting.

Ved større oppslutning om ordningen enn det som er tilstrekkelig for å redusere eggproduksjonen med 1 000 tonn, skal Nortura legge til rette for en mest mulig lik fordeling av deltakelsen mellom de forskjellige pakkeriene sett i forhold til andel av samlet innveining. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked.

7. Råd for frivillig førtidsslakting

Rådet for frivillig førtidsslakting etablert for gjennomføring av tiltaket i 2013 videreføres med to representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund og to representanter fra Nortura.

Rådet skal anbefale tidspunkt for igangsetting av tiltaket og omfang i henhold til markedssituasjonen. Rådet skal avgi rapport om bruk av ordningen til Landbruksdirektoratet. Rapporten skal inneholde en fordeling av antall kilo egg tatt ut hos hver enkelt produsent.

8. Utbetaling

Nortura utbetaler kompensasjon til de produsenter som deltar i ordningen. Etter gjennomført førtidsslakting foretas et endelig oppgjør etter vedtak i Omsetningsrådet.

9. Kontroll

Produsenten og eggpakkeriet er forpliktet til å gi de opplysninger som Omsetningsrådet finner nødvendig for kontroll. Det kan være dokumentasjon av opplysninger gjennom leveringsavtale mellom eggprodusent og -pakkeri, avtale om bestilling av nytt innsett, dokumentasjon av at høner er levert til avlaving, høner og slakteuke, med videre.

10. Tilbakebetaling

Ved mislighold av bestemmelsene som gjelder for førtidsslakting av verpehøns i 2018 kan utbetaling av kompensasjon stanses med øyeblikkelig virkning. Hvis utbetaling er foretatt, kan hele eller deler av kompensasjonsbeløpet kreves tilbakebetalt.

Egg - Frivillig førtidsslakting av verpehøner i 2018

I brev av 9. oktober 2017 søker Nortura SA Omsetningsrådet om fullmakt til å gjennomføre frivillig førtidsslakting av verpehøner med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 1 000 tonn i 2018.

Norturas prognose i september viser et samlet overskudd for 2018 på 750 tonn egg. Overskuddet er en følge av økning i tilførslene på nærmere to prosent sammenlignet med 2017, mens engrossalget forventes å øke med en prosent neste år.

I 2017 ble det gitt fullmakt til å førtidsslake verpehøner med en effekt på totalt 700 tonn egg (OR-møte 7. april 2017 sak 23/17 og 3. oktober 2017 sak 53/17).

Søknad om førtidsslakting for 2018

Grunnlaget for å søke om godkjenning av førtidsslakting er prognosen for 2018, som viser et overskudd på 750 tonn egg. Markedsregulator vurderer eggsituasjonen slik at det bør gis åpning for å kunne fjerne inntil 1 000 tonn av eggproduksjonen ved hjelp av førtidsslakting.

Søknaden har vært forelagt Råd for frivillig førtidsslakting (RFFF). Det er enighet om mengder og hovedtrekkene for ordningen.

Bruk av andre tiltak

I brevet skriver Nortura at førtidsslaktingen må kombineres med andre tiltak og nevner:

“I 2018 vil disse tiltakene bli benyttet for å regulere markedet:

- Utjevning av markedet ved å lagre råvare til eggprodukter og produsere lagringsdyktig plomme og heleggpulver.
- Utsatt slakting av verpehøner for å få mer egg mot høytider
- Tilpasning av tidspunkt for innsett
- Tettere oppfølging av produsentenes produksjonsplaner
- Tettere (daglig) kontakt for å ha oversikt over tilgjengelige egg i markedet
- Hyppigere henting av egg hos produsent
- Prioritering av egg i Matprat
Omsetningsrådet har de siste år bevilget 5 mill. kroner til Opplysningskontoret for egg og kjøtt / Matprat for ekstra satsing på egg.
- Salgstiltak
Nortura har den senere tid satset mer på marked- og salgsarbeid for egg. Kampanjen med egg og C-vitamin har hatt god respons og tas opp igjen.
- Prisforhold
Egg har lav priselastisitet, og eggforbruket blir normalt ikke særlig påvirket av en eventuell prisendring. Uavhengig av hvilke tiltak som iverksettes må eggneringen være forberedt på at en over tid må ha et prisnivå som bidrar til at produksjon og marked balanserer. I dette ligger at pris må benyttes som virkemiddel både for å få aksept for å gjennomføre tiltak og at prisen må settes på et nivå som ikke gir rom for nyetablering ut over det som markedet har avsetning for. Utvikling av egg fra driftsformer markedet etterspør har for tiden særlig fokus som premiss for prissetting.
- Salgstiltak
Førtidsslakting er et tiltak i markedsreguleringen som benyttes dersom eggmarkedet ikke ellers kan bringes i balanse. Nortura har alltid stort fokus på salgstiltak og produktutvikling. Eggskandalen i Europa nylig etter funn av fipronil ble en skikkelig vekker og viser verdien av trygg mat. Nortura har i den sammenheng sendt pressemelding om at våre egg og eggprodukter i alle fall

garantert er trygge å spise. Konkret har Orkla trukket tilbake dressinger fra markedet etter import av råvare. Nortura er i markedet med varmemestabilt eggeplommepulver. Det er også en innsats for kommersiell eksport av eggprodukter og skallegg ved høyere priser i Europa. Med utgangspunkt i eggoverskuddet har det i høst vært en ekstra satsning på salgstiltak for skallegg både i form av reklame og aktiviteter.”

Bruk av førtidsslakting

Nortura skriver følgende om bruken av førtidsslakting for 2018:

“Eggmarkedet har klare etterspørselstopper rundt jul, påske, mai og delvis august, mens produksjonen er tilnærmet stabil. Markedet for konsumegg må dekkes av ferske egg. Eggproduksjonen må dimensjoneres slik at den kan dekke behovet for konsumegg også i høysesongene. Det er i tråd med målsetningene for norsk landbruk om å dekke etterspørselen på hjemmemarkedet etter varer man har naturgitte forutsetninger for å produsere. Det vil også være krevende å dekke konsumeggmarkedet med importegg med tilfredsstillende kvalitet til etterspørselstoppene, da de landene som har tilnærmet samme salmonellastatus som Norge, Sverige, Danmark og Finland har det samme forbruksmønsteret som Norge.

Med ubalansen mellom tilførsler og salg oppstår det et utjevningsbehov gjennom året. For egg er hhv. førtidsslakting av verpehøner og eggproduktvirksomhet de viktigste virkemidlene for å balansere ut sesongsvingninger. Med dimensjonering av løpende produksjon opp mot etterspørselstopper er det da også samlet over året vanskelig å unngå noe overproduksjon.”

Gjennomføring av førtidsslaktingen

Høner avlives i de fleste tilfeller på gården ved bruk av gasscontainer. Når denne metoden brukes varsles Mattilsynet for at de skal ha muligheten til å kontrollere avlivingen. Dette selv om Mattilsynet ikke skal godkjenne dette tiltaket. Kadavre leveres oftest til Norsk Protein for destruksjon.

For 2018 er normal slaktealder 78 uker. Dette for å utnytte innsatte høner bedre. Vilklårene for førtidsslakting har omfattet avlaving av hønene minimum tre uker og maksimum 20 uker før normal slaktealder. Nortura ønsker at dette videreføres slik at kompensasjon for førtidsslakting kan gis for høner som avlives i perioden 58-75 uker.

Nortura skriver at Råd for frivillig førtidsslakting vil vurdere markedet og anbefale tidspunkt for bruk av førtidsslakting.

Kompensasjon til eggprodusentene

Ordningen bygger på at eggprodusentene som førtidsslakter gis kompensasjon for tapte inntekter frem til ordinær slaktealder. Kompensasjonen beregnes ut fra hvor mye inntekter som bortfaller for hvert kilo egg som ikke blir produsert.

Norturas beregning av nødvendig kompensasjon per kg egg

Vekta etter andel av hver produksjonsform			
Miljøinnretning	37 %		
Frittgående	63 %		
Økologisk	0 % (inngår i frittgående)		
			Per avliva høne
Dødelighet til 78 uker, %	4,9		
Eggvekt, g	66,0		
Ytelse, kilo egg/høne/uke	0,402		
Eggpris, kr/kg		kr 15,91	
Tapt egginntekt			kr 6,40
Fôropptak, gram fôr/høne/dag	114		
Fôrpris	kr 3,96		
Spart fôrkostnad			kr 3,16
Tapt egginntekt - spart fôrkostnad			-kr 3,24
Diverse variable kostnader	kr 0,27	50 %	kr 0,14
Tapt dekningsbidrag per høne per uke			-kr 3,10
Tapt dekningsbidrag per kilo egg			-kr 7,71
Nødvendig kompensasjon per kg egg			kr 7,70

Norturas beregning for 2018 viser at tapt dekningsbidrag ved ikke å ha noe eggproduksjon er kr 7,71 per kg egg. Diverse variable kostnader har Nortura satt til 50 prosent da de mener at bare en andel er reell innsparing, siden noen kostnader er lavere mot slutten av innsatt. Nortura har forutsatt at dødeligheten er 4,9 prosent.

Nortura skriver at det i sommer var noen utfordringer med å få eggprodusentene med på førtidsslakting. Eggprodusentene brukte ikke direkte argumentet om at kompensasjonen var dårlig, men Nortura mener at det er viktig å sikre at satsen ikke er så lav at det svekker oppslutning. God erstatning vil gjøre deltakelsen mer interessant, mener Nortura. Ut fra en oppfatning om at mye kan oppnås med økonomisk stimulans, velger Nortura å anbefale en litt høyere kompensasjon. Nortura håper at dette kan sikre at flere trekkes med. Litt høyere kompensasjon koster ikke så mye, og belastningen på markedsreguleringen er begrenset. Råd for frivillig førtidsslakting er enig i Norturas anbefaling.

Kompensasjonssatsen har de siste årene vært fastsatt innenfor et intervall, og denne fleksibiliteten har i henhold til Nortura vist seg å ha god effekt. Fastsettingen av sats i ulike perioder vil drøftes i Råd for frivillig førtidsslakting.

Nortura anbefaler at kompensasjonssatsen for 2018 fastsettes i intervallet fra kr 8,00 til kr 9,00 per kg egg, en justering fra kr 7,80 til kr 8,80 i den utvidede kvoten for 2017. Ved full oppslutning vil kostnaden ved tiltaket ligge mellom 8,0 og 9,0 mill. kroner. For tiltaket i 2017 ble kostnadene beregnet til opp mot 5,8 mill. kroner ved reduksjon i produksjonen tilsvarende 700 tonn egg.

Vilkår for produsentene og dokumentasjon av avliving

Dokumentasjonen for omfanget av avliving på gården i stedet for på et slakteri må være både sikker og enkel. Siden kompensasjonen er knyttet til tapt overskudd per kilo egg, er det potensiell eggleveranse en trenger å sannsynliggjøre. Eggpakkeriene har de senere

årene dokumentert dette med en oversikt over eggleveransene for de siste fire ukene. Nortura anbefaler nå at kompensasjonen tar utgangspunkt i eggleveransene de siste seks ukene. Dette fordi det gir mer korrekte tall for uttak. Det er kontrollerbart ved at pakkeriene har arkivert avregningene for levering av egg. Eggpakkeriet må videre bekrefte at eggleveransen de seks siste ukene har vært normale eller representative for det aktuelle innsettet. I tillegg må eggpakkeriet bekrefte at leveransen har opphørt. Det kreves dessuten at det dokumenteres med faktura for hvilket kvantum verpehøner som faktisk er avlivet, og at eggproduksjonen ikke bare omsettes på en annen måte.

Nortura foreslår at vilkårene for tiltaket i 2017 videreføres ved at hønene slaktes minimum tre uker og maksimum 20 uker før normal slaktedato. Dette vil si at hønene kan slaktes fra de er 58 til de er 75 uker. I dette ligger det en mulig fleksibilitet her som kan bidra til bedre oppslutning og effekt. Forlenget periode innebærer i seg selv ikke en kostnadsøkning. Kostnaden er avhengig av hvor mye ordningen benyttes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Markedsreguleringen skal primært håndtere temporære overskuddssituasjoner, selv om det i den siste perioden har tendert i retning av mer permanent overskudd. Prognosen Nortura har lagt frem fra september 2017 indikerer at overskuddet for 2018 blir omtrent av samme størrelse som det som er tatt ut over førtidsslaktingen for 2017. Det er for 2018 prognosert en total produksjon for egg på ca. 63 900 tonn. 1 000 tonn, som er ønsket kvote for førtidsslakting for 2018 utgjør 1,6 prosent av den totale produksjonen.

Etter Landbruksdirektoratets vurdering har Nortura iverksatt flere tiltak for å redusere overproduksjonen av egg, både på produksjons- og salgssiden. Spesielt viktig er fokuset på verdien av norsk, trygg og sunn mat, jf. saken i resten av Europa knyttet til bruk av stoffet fipronil. Som konkludert i sak 67/14 fra OR-møte 12. desember 2014, er det behov for et visst overskudd i markedet for å dekke etterspørselen etter norske konsumegg under forbrukstoppene. Av reguleringsvirkemidler benyttes lagring og skillevirksomhet for å ta unna noe av dette overskuddet. Ordningen med å bruke førtidsslakting for å jevne ut eggproduksjonen gjennom året, er en relativt rimelig ordning, og har den fordelen at den fjerner overskuddet før det oppstår. For øvrig støtter Landbruksdirektoratet seg til markedsregulatorens vurderinger.

Landbruksdirektoratet tilrår at Omsetningsrådet forhåndsgodkjenner forelagt søknad om frivillig førtidsslakting i 2018.

Saksnr.: 062/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk	Saksnr.: 17/28102-1

Beskrivelse

Fagsystemet til kvoteordningen for melk ble etablert i 2007. Systemet er «lappet på» i flere omganger og det mangler funksjonalitet for å løse oppgaver i tråd med gjeldende kvoteforskrift. Dette krever mye manuell oppfølging hvilket igjen utgjør en stadig større risiko for feil beregning av kvotene. Behovet for nytt system er påtrengende.

Landbruksdirektoratet søker Omsetningsrådet om en belastningsfullmakt på inntil 44 mill. kroner for finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk. Utviklingsperioden vil vare fra november 2018 til mai 2021.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnad av jordbruksvaror § 4 jf. § 3 siste ledd.

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å belaste fondet for omsetningsavgift på melk for inntil 44 mill. kroner inkl. mva. for utvikling av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk.
2. Landbruksdirektoratet fremmer budsjett for belastning av fondet for det enkelte år.

Møtebehandling

Leder startet diskusjonen med behovet for et nytt fagsystem for kvoteordningen, og stilte spørsmålet til rådet om det var noen som var uenige i at det er et slikt behov. Det var det ikke. Det ble stilt spørsmål ved kostnadsrammen og prosess.

Vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Omsetningsrådet utsetter saken og ber Landbruksdirektoratet komme tilbake med et prosessnotat om nytt fagsystem for kvoteordningen for melk.

Finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk

Overproduksjonsavgiften på melk

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse produksjonen til avsetningsmulighetene i markedet, jf. kvoteforskriften § 1. For å sikre balanse i markedet ilegges det overproduksjonsavgift på melk produsert uten eller utover disponibel kvote. Overproduksjonsavgiften inngår, sammen med omsetningsavgiften, i Omsetningsrådets fond for melk. I perioden 2007-2016 er det innkrevd ca. 435 mill. kroner i overproduksjonsavgift.

Kvoteordningen for melk sørger for forutsigbare rammevilkår for melkeprodusentene. For å opprettholde en effektiv og korrekt kvoteforvaltning er det avgjørende at man har et velfungerende fagsystem.

Bakgrunn – endringer i rammebetingelser

Omsetningsrådet ble i juni 2016 (saksnr. 048/16) orientert om prosessene i Landbruksdirektoratet for å utvikle et nytt fagsystem for kvoteordningen for melk, og at Landbruksdirektoratet vil komme tilbake med en søknad om finansiering.

Kvoteregulverket og fagsystemet

I 2007 ble fagsystemet til kvoteordningen for melk etablert. Systemet inneholder kvoteopplysninger og melkeleveranser fra 1983 til i dag for alle eiendommer og foretak med kvote. I tillegg registreres all omsetning av kvote og endring av kvoteforholdet i dette systemet.

Systemet er nå ti år gammelt og har blitt «lappet» på i flere omganger på grunn av endringer i regelverket. Enhver endring i premissene for saksbehandling krever revisjon i saksbehandlingssystemet. Deler av systemet er vanskelig å vedlikeholde, krever mye manuell oppfølging og er personavhengig. Dette medfører økt risiko for feil beregning av kvoter og økt ressursbruk. Behovet for å revidere fagsystemet er derfor påtrengende.

Ved regelverksendring 1. januar 2012 (forskrift 23.12.2011 nr. 1502) ble kvotene splittet i grunnkvoter og disponible kvoter. I 2015 ble skillet mellom samdrifter og enkeltprodusenter fjernet. Det har vært vanskelig å integrere disse endringene i eksisterende system.

Det er derfor etablert et system med sjekklister og stor grad av manuelle rutiner for å supplere situasjoner fagsystemet ikke kan håndtere. Risikoen er stor for at foretak ikke får beregnet korrekt disponibel kvote. Konsekvensen av feilen kan være at foretak urettmessig ilegges overproduksjonsavgift, eller at foretak må ilegges overproduksjonsavgift etterskuddsvis dersom feilen oppdages.

IKT i offentlig virksomhet

Digitaliseringsrundskrivet fra 2014 setter krav til offentlig forvaltnings kommunikasjon med innbyggere og næringsliv. Dette er inkludert i Landbruksdirektoratets strategi hvor det heter at «Vi skal produsere målrettede, brukervennlige og effektive tjenester». Landbruksdirektoratets Digitaliseringsplan fra 2017 presiserer at «Digitalt førstevalg» er et førende prinsipp.

For kvoteordningen medfører dette at post til foretak (enkeltvedtak og kvotebrev) skal distribueres gjennom Altinn, mens post til innbyggere (selgere og kjøpere av kvote) skal distribueres gjennom Difis løsning for dette (Digipost og eboks).

Fagsystemets nåværende integrasjon mot arkivsystemet åpner ikke for en slik elektronisk løsning for utsending av brev.

I tillegg til pålagt elektronisk utsending av brev er det nødvendig å utvikle elektroniske søknadsskjemaer. I dag er det kun to søknadstyper hvor produsentene har mulighet til å søke elektronisk, ved kjøp og leie av kvote. For søknadstypene salg av kvote, opphør av kvoteleie, etablering, opphør og utmelding fra foretak med felles melkeproduksjon, sammenslåing av kvoter, konvertering av kvote og lokalforedling er det kun mulig å søke på papirskjema. I løpet av et år behandles ca. 6 000 søknader i kvoteordningen, og det gjøres vel 16 000 enkeltvedtak.

Forprosjekt i Landbruksdirektoratet

Med bakgrunn i fagsystemets utfordringer har Landbruksdirektoratet gjennomført to forprosjekt med henholdsvis vedlikeholdsleverandør (Sopra Steria AS) og utviklingsleverandør for nye system (Ciber AS). Målet med forprosjektene var å analysere hvilke endringer som var nødvendig for å løse nye krav til fagsystemet for kvoteordningen. I tillegg har direktoratet vurdert muligheten for å videreutvikle dagens system, men har ikke funnet dette som noen god funksjonell eller økonomisk løsning. Søknaden om finansiering er basert på kostnadsestimatene som er utarbeidet i det siste forprosjektet fra Ciber AS.

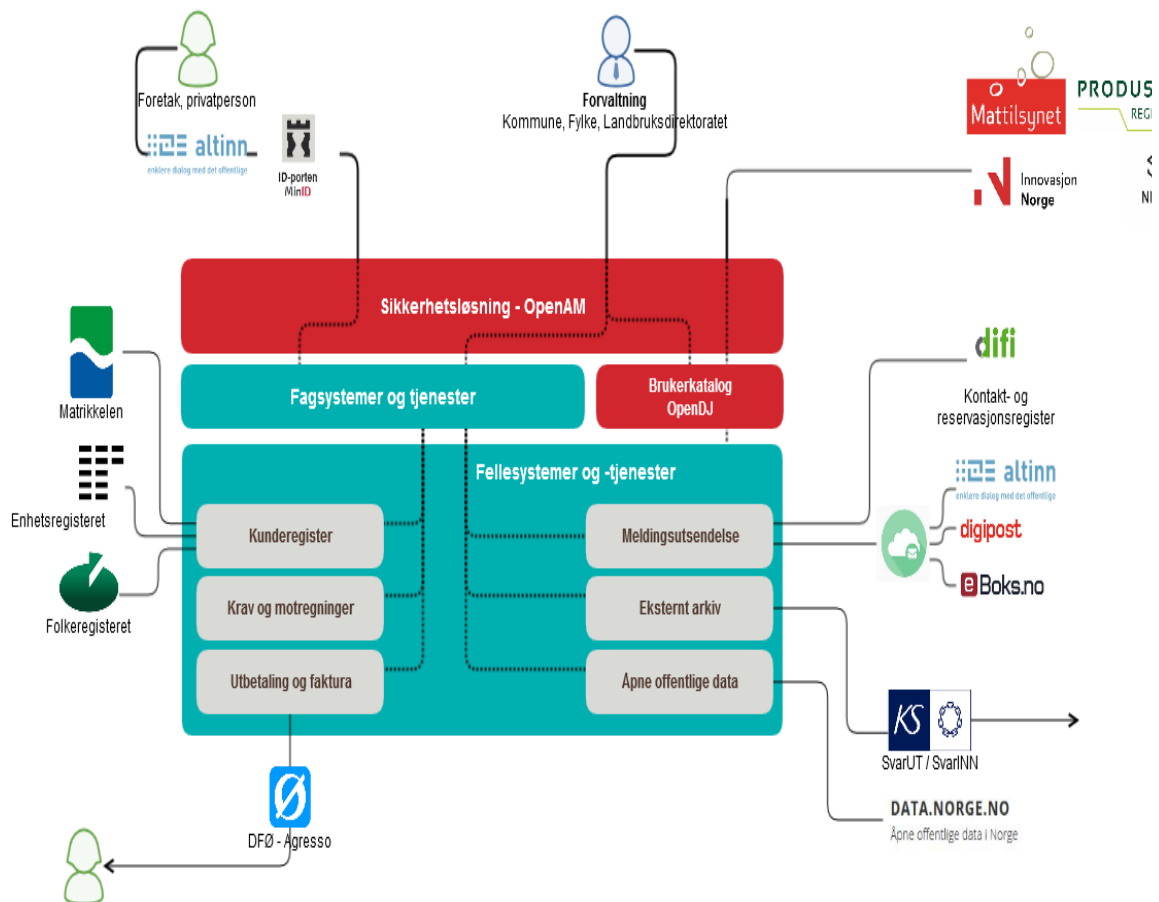
Møte med Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsrådet ble etablert i 2016 som et virkemiddel for å sikre bedre IKT-utvikling i staten. Da vi så at totalkostnadene til nytt system ville bli på over 40 mill. kroner ønsket vi å be Digitaliseringsrådet om deres vurdering av estimat og konsept. Direktoratet fikk møte Digitaliseringsrådet 16. februar 2017. Etter møtet har Digitaliseringsrådet gitt oss følgende anbefalinger i jobben videre med prosjektet:

- Involvere eksterne brukere tidligere i prosjektet
- Koble prosjektet til effektivisering av arbeidsprosesser
- Tenke helhet og gjenbruk mellom ulike fagsystemer
- Vurdere flere konsepter og involvere markedet
- Bruk av en avtaleform som ikke låser løsning og pris
- Operasjonalisere de ikke-funksjonelle kravene
- Lag en hensiktsmessig gjennomføringsstrategi og jobb smidig

Anbefalingene samsvarer godt med de føringene som er lagt for prosjektet. Det kreves at nytt fagsystem benytter felleskomponentene og IKT-infrastruktur som er gjeldende i direktoratet og i offentlig sektor for øvrig (Altinn-portalen, digitale postkasser).

Forprosjektene har involvert to forskjellige leverandører som kjenner direktoratets retningslinjer for utvikling av nye system. Design av nytt system for kvoteordningen for melk er derfor integrert med direktoratets IKT-infrastruktur (se illustrasjonen under). Vi har vurdert at dette begrenser merverdien av å involvere markedet ytterligere i konseptforslag.

Prosjektgjennomføring

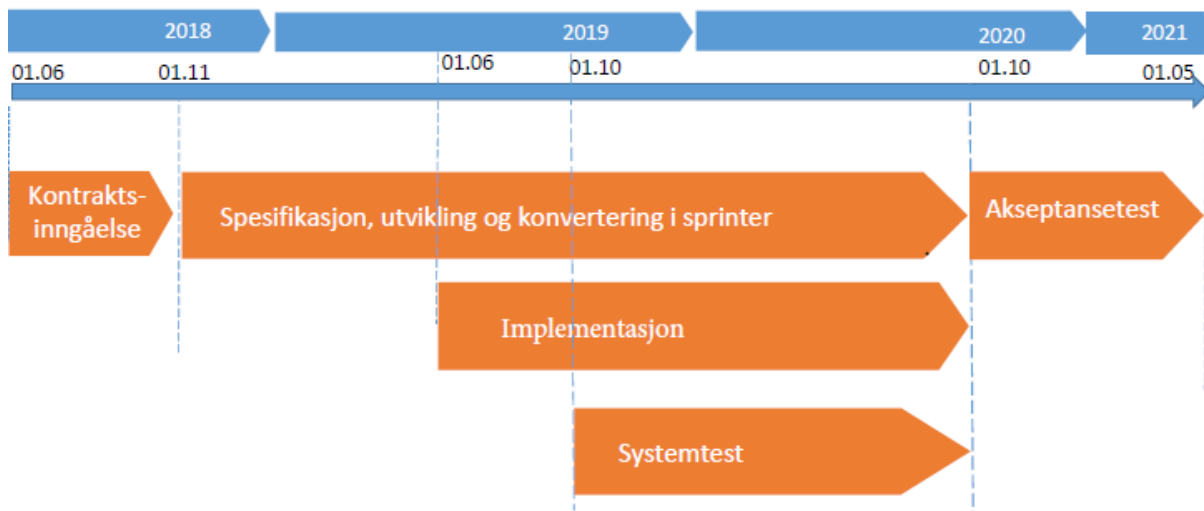
Prosjektet gjennomføres med vanlig prosjektmodell, hvor det etableres styringsgruppe og prosjektgruppe i Landbruksdirektoratet.

Digitaliseringsrådet har anbefalt en avtaleform som ikke låser løsning og pris. Dette er en krevende prosessform som legger stor risiko på kunden (direktoratet). Den er også krevende for direktoratet både kompetanse- og ressursmessig. Vi ønsker derfor ikke å binde oss til noen modell for gjennomføring av prosjektet på nåværende tidspunkt, men kommer til å vurdere både målprisavtale og avtale basert på løpende timer. Dersom målprisavtale inngås, forventes det at leverandøren gjør et risikopåslag på ca. 30% på grunnestimatet. Dette påslaget er innarbeidet i budsjettet for prosjektet.

Direktoratets rammeavtaler med vedlikeholds- og utviklingsleverandør utløper i 2017. Nye rammeavtaler vil være på plass sommeren 2018. Prosjektstart er planlagt høsten 2018. Detaljert framdriftsplan vil bli utarbeidet sammen med valgt leverandør.

Størrelsen på prosjektet gjør det nødvendig å engasjere eksterne ressurser til prosjektledelse og testledelse. I tillegg må det engasjeres to personer for å avlaste saksbehandlere som vil bli opptatt med prosjektet.

Nytt system må settes i produksjon samlet.

Leverandøren har estimert et ressursbehov til utvikling på 23 500 timer. Estimater er beregnet med anslått timepris i 2018 på kr 1 100 (netto), hvilket gir en netto utviklingskostnad på 25,8 mill.kroner.

Kostnader for ekstern prosjektleder og testleder i utviklingsperioden er anslått til ca. 5, 2 mill. kroner (4 årsverk). Kostnader for engasjement av 2 personer fra våren 2019, er anslått til ca. 3,0 mill. kroner (4 årsverk).

Total kostnad for prosjektet:

Aktivitet	Kostnad (kroner)
Utvikling, test, produksjonssetting	26 000 000
Prosjektleder, 2 årsverk	2 600 000
Testleder, 2 årsverk	2 600 000
Kostnad kjøpte tjenester	31 200 000
Inkludert prisstigning i prosjektperioden	32 200 000
Kostnad kjøpte tjenester inklusiv merverdiavgift	40 250 000
Engasjement saksbehandlere, 4 årsverk	3 000 000
Total prosjektkostnad	43 250 000

Nytt fagsystem i kvoteordningen – konsekvenser for produsenter og forvaltning

Konsekvenser for melkeprodusenter

- Ved å gjøre alle søknadstypene elektroniske vil det gi bedre tilgjengelighet og service for brukerne.
- Bedre oversikt over egen grunnkvote og disponibel kvote
- Alle melkeproduksjonsforetak vil bli presentert korrekt i fagsystemet. Dette gir bedre utgangspunkt for riktig saksbehandling og reduserer risikoen for feil.
- Større sikkerhet for korrekt beregning av kvotene
- Kortere saksbehandlingstid

Konsekvenser for forvaltning

- Forventet innsparing i administrasjon av kvoteordningen for melk på 1,0 årsverk.
- I kvoteordningen blir det i snitt per år behandlet om lag 6 000 søknader, hvorav to søknadstyper er elektronisk tilgjengelig (ca. 3 500), resterende er papirsøknader som må behandles og vurderes manuelt. Omlegging til elektronisk søknad for alle søknadstypene vil redusere ressursbruken hos forvaltningen og sikre at innsendte søknader er komplette og ferdig utfyllt.
- Mindre avhengighet av manuelle oppdateringer, enkeltpersoner og vedlikeholdskonsulenter for å håndtere fagsystemet.
- Sparte portoutgifter og utgifter til utsending av brev

Konsekvenser av ikke å lage nytt fagsystem

- Risiko for at melkeprodusent blir ilagt overproduksjonsavgift på feil grunnlag
- Økt ressursbehov i forvaltningen for å kunne beregne grunnkvoter til alle eiendommer og disponible kvoter til foretak.
- Økt bruk av manuell behandling både innenfor og utenfor fagsystemet (excel-ark) for å håndtere fleksibiliteten i kvoteforskriften.
- Økt avhengighet av enkeltpersoner gjør kvoteordningen i seg selv sårbar
- Kostbart å utvikle nye elektroniske søknader i eksisterende fagsystem.
- Ikke elektronisk utsending av brev. Elektronisk utsending lar seg neppe gjennomføre innenfor dagens fagsystem.
  - Pålegget i Digitaliseringsrundskrivet vil ikke bli tilfredsstilt.
- Ikke korrekt sporing av økonomiske transaksjoner
  - Økonomireglementet vil ikke være tilfredsstilt.
  - Ressurskrevende avstemming.
- Flere av søknadstypene vil ikke få utviklet elektronisk søknadsskjema.
  - Det er pålagt for statlig forvaltning å ha elektroniske søknadsskjema og kommunikasjon.

Oppsummering

Fagsystemet til kvoteordningen for melk er nå ti år gammelt. Deler av systemet er svært vanskelig å vedlikeholde og forvaltningen er tungvint og risikofyllt. Landbruksdirektoratet har gjennomført et forprosjekt med sin utviklingsleverandør. Forprosjektrapporten og estimatet beskriver et stort prosjekt som er tenkt gjennomført over drøye 2 år. Kostnadsrammen for gjennomføring og administrasjon av prosjektet basert på 2018-priser, er på om lag 44 mill. kroner inkl. mva. Det skal utvikles et moderne fagsystem som håndterer fleksibiliteten i kvoteordningen, og lages elektroniske løsninger for søknadsskjemaer og utsending av brev.

Direktoratet skal inngå nye rammeavtaler med utviklingsleverandør i 2018. Utviklingsperioden for nytt fagsystem vil være høsten 2018 til våren 2021.

Saksnr.: 063/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet 9. november 2017	Saksnr.: 17/20320-2

Beskrivelse

Som et ledd i å effektivisere arbeidet delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010. Fullmakten ble videreført til Landbruksdirektoratet fra 01.07.2014, jf. vedtak i sak 51/14.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og Omsetningsrådets vedtak i sak 49/10.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet tas til orientering.

Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet 9. november 2017

Oversikt over delegerte saker til møtet 9. november 2017.

Sak nr.	Arkivsak	Tittel
19/17	16/5635-7	Regnskap 2016 - Vedtak om prisgevinst ved lagring av reguleringsprodukter
		Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner regnskap over pristap/prisgevinst ved lagring av reguleringsprodukter i 2016. Tine skal betale 10 073 922 kroner til fondet for omsetningsavgift for melk for prisgevinst i 2016.
20/17	14/8394-10	Regnskap melk 2016 - Vedtak om godtgjørelse for prisnedskrivning av geitmelk solgt som fôr
		Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner Tine SAs regnskap over kostnader ved prisnedskrivning for geitmelk solgt som fôr i 2016. 8 140 096 kroner utbetales til Tine SA fra fondet for omsetningsavgift på melk.
21/17	17/19806-2	Regnskap melk 2016 - Vedtak om godtgjørelse for prisnedskrivning av skummetmelkpulver solgt til fôr
		Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner regnskap over kostnader til prisnedskrivning av skummetmelkpulver solgt til fôr i 2016. Vi utbetaler 4 579 283 kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til Tine SA.

22/17	17/10177-10	Regnskap melk 2016 - Vedtak om renteoppgjør
		Vedtak: Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over rente på mellomværende i 2016. Tine SA skal betale 88 414,00 kroner til fondet for omsetningsavgift på melk.
23/17	17/40282-2	Reguleringslagring av eple 2017
		Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner GrøntProdusentenes Samarbeidsråds søknad om reguleringslagring av inntil 1 500 tonn epler kl. 1 av sortene rød Gravenstein, Lobo, K. Schneider, Elstar, rød Aroma, vanlig Aroma og Rubinstep i 2017.
24/17	16/61102-10	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for januar og februar 2017, Nortura
		Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i januar og februar 2017, og utbetaler 1 778 491,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:
		Salg av eggehvite kr 1 121 385,00 (125 015 kg) Eggehvite til standardisering kr 657 106,00 (73 256 kg) Totalt kr 1 778 491,00 (198 271 kg)
25/17	16/61102-18	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mars og april 2017, Nortura

		<p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mars og april 2017, og utbetaler 2 861 699,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 2 230 794,00 (248 695 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 630 905,00 (70 335 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 861 699,00 (319 030 kg)</td> </tr> </table>	Salg av eggehvite	kr 2 230 794,00 (248 695 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 630 905,00 (70 335 kg)	Totalt	kr 2 861 699,00 (319 030 kg)						
Salg av eggehvite	kr 2 230 794,00 (248 695 kg)													
Eggehvite til standardisering	kr 630 905,00 (70 335 kg)													
Totalt	kr 2 861 699,00 (319 030 kg)													
26/17	16/61102-27	Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mai og juni 2017, Nortura												
27/17	16/61102-34	<p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mai og juni 2017, og utbetaler 2 707 729,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 2 048 999,00 (228 428 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 658 730,00 (73 437 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 707 729,00 (301 865 kg)</td> </tr> </table> <p>Egg - Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for juli og august 2017, Nortura</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i juli og august 2017, og utbetaler 2 031 561,00 kroner til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <table> <tr> <td>Salg av eggehvite</td> <td>kr 1 285 214,00 (138 792 kg)</td> </tr> <tr> <td>Eggehvite til standardisering</td> <td>kr 746 347,00 (80 599 kg)</td> </tr> <tr> <td>Totalt</td> <td>kr 2 031 561,00 (219 391 kg)</td> </tr> </table>	Salg av eggehvite	kr 2 048 999,00 (228 428 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 658 730,00 (73 437 kg)	Totalt	kr 2 707 729,00 (301 865 kg)	Salg av eggehvite	kr 1 285 214,00 (138 792 kg)	Eggehvite til standardisering	kr 746 347,00 (80 599 kg)	Totalt	kr 2 031 561,00 (219 391 kg)
Salg av eggehvite	kr 2 048 999,00 (228 428 kg)													
Eggehvite til standardisering	kr 658 730,00 (73 437 kg)													
Totalt	kr 2 707 729,00 (301 865 kg)													
Salg av eggehvite	kr 1 285 214,00 (138 792 kg)													
Eggehvite til standardisering	kr 746 347,00 (80 599 kg)													
Totalt	kr 2 031 561,00 (219 391 kg)													

28/17	17/27050-4	<p>Egg - Vedtak om utbetaling av markedsregulerende tiltak første halvår 2017</p> <p>Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringskostnader på egg i første halvår 2017, og 1 096 766,00 kroner utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatte satser og følgende mengder:</p> <table data-bbox="528 488 1324 689"> <tr> <td>Kjølelagring av egg:</td> <td>kr</td> <td>433 796,00</td> <td>(6 379 348 kg)</td> </tr> <tr> <td>Kjølelagring av heleggpulver:</td> <td>kr</td> <td>30 083,00</td> <td>(334 260 kg)</td> </tr> <tr> <td>Skip i utenriksfart:</td> <td>kr</td> <td>629 170,00</td> <td>(143 520 kg)</td> </tr> <tr> <td>Prisgevinst egg:</td> <td>kr</td> <td>-17 825,00</td> <td>(89 124 kg)</td> </tr> <tr> <td>Renter av kapitalutlegg:</td> <td>kr</td> <td>21 542,00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Totalt:</td> <td>kr</td> <td>1 096 766,00</td> <td></td> </tr> </table>	Kjølelagring av egg:	kr	433 796,00	(6 379 348 kg)	Kjølelagring av heleggpulver:	kr	30 083,00	(334 260 kg)	Skip i utenriksfart:	kr	629 170,00	(143 520 kg)	Prisgevinst egg:	kr	-17 825,00	(89 124 kg)	Renter av kapitalutlegg:	kr	21 542,00		Totalt:	kr	1 096 766,00	
Kjølelagring av egg:	kr	433 796,00	(6 379 348 kg)																							
Kjølelagring av heleggpulver:	kr	30 083,00	(334 260 kg)																							
Skip i utenriksfart:	kr	629 170,00	(143 520 kg)																							
Prisgevinst egg:	kr	-17 825,00	(89 124 kg)																							
Renter av kapitalutlegg:	kr	21 542,00																								
Totalt:	kr	1 096 766,00																								
29/17	16/61102-9	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for januar og februar 2017, DAVA Foods Norway AS</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i januar og februar 2017, og utbetaler 134 451,33 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 134 451,33 (14 989 kg)</p>																								
30/17	16/61102-17	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mars og april 2017, DAVA Foods Norway AS</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mars og april 2017, og utbetaler 204 040,59 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 204 040,59 (22 747 kg)</p>																								

31/17	16/61102-33	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for mai og juni 2017, DAVA Foods Norway AS</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i mai og juni 2017, og utbetaler 253 007,82 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 253 007,82 (28 206 kg)</p>
32/17	16/61102-35	<p>Vedtak om priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for juli og august 2017, DAVA Foods Norway AS</p> <p>Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over skillevirksomhet for egg i juli og august 2017, og utbetaler 212 794,80 kroner til DAVA Foods Norway AS fra fondet for omsetningsavgift på egg. Utbetalingen gjøres basert på vedtatt sats og følgende mengder:</p> <p>Salg av eggehvite kr 212 794,80 (22 980 kg)</p>

Saksnr.: 064/17	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Korn - Direkte innmelding av overskudd fra aktørene - Fastsetting av sesongoverskudd av korn basert på overlagringskrav fra kornhandelen	Saksnr.: 17/30029-3

Beskrivelse

Norske Felleskjøp (NFK) har lagt fram forslag til ny metode for å beregne hvor mye korn som skal få kompensasjon for overlagring gjennom markedsreguleringen. Metoden innebærer at aktørenes egen vurdering av eget overskudd skal legges til grunn for fastsettelse av overlagringskvantum. Det er også åpnet for innmelding av underdekning, som vil bli motregent mot overskudd. Endringen blir foreslått for å unngå avvik mellom prognosert overskudd og reelt overskudd. Forslaget ble først beskrevet i brev fra NFK av 23. juni 2017. På bakgrunn av dette ble det avholdt et møte mellom Landbruksdirektoratet og NFK 15. september 2017, som resulterte i et nytt brev fra NFK av 22. september 2017, der enkelte punkter ble ytterligere redegjort for.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av korn fastsatt av Omsetningsrådet 23.0.2009, § 2-1 pkt 1, jf. forskrift av 22.10.2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra NFK av 23. juni 2017: «Fastsetting av sesongoverskott av korn basert på overlagringskrav fra kornhandelen»

Brev fra NFK av 22. september 2017: «Fastsetting overskott av korn – Oppfølging Invitasjon til å gi tilbud om overlagring av norskprodusert fôrkorn og matrug etter sesongen 2015/2016

Bransjeenighet om markedsordningen for korn

Referat fra møte i Bransjeforum for markedsregulering korn 8.juni 2017

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet tar foreslåtte endring knyttet til avsetningstiltaket overlagring til etterretning.
2. Markedsregulator gjennomfører en grundig evaluering etter første sesong for å fange opp eventuelle utilsiktede effekter, herunder effekter på blant annet konkurransenøytralitet og kostnadseffektivitet. Dersom evalueringen avdekker slike utilsiktede effekter må modellen endres, eller dagens modell gjeninnføres.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak etter endring i forslaget punkt 2.

Vedtak

1. Omsetningsrådet tar foreslåtte endring knyttet til avsetningstiltaket overlagring til etterretning.
2. Markedsregulator gjennomfører en evaluering innen 01.10.2019 for å fange opp eventuelle utilsiktede effekter.

Korn - Direkte innmelding av overskudd fra aktørene - Fastsetting av sesongoverskudd av korn basert på overlageringskrav fra kornhandelen

Det har vært en tilspisset situasjon mellom Norske Felleskjøp og Strand Unikorn gjennom flere år, som bl.a. ble omtalt i Meld. St. 11 (2016-2017) fra Landbruks- og matdepartementet (LMD). Jordbruksmeldingen trekker fram at det både har vært systemkritikk knyttet til måten kornprognosene har vært utarbeidet på og til forhold som har avgrenset konkurransen i annenhåndsmarkedet. Bakgrunnen var at Strand Unikorn hevdet at de, gjennom en periode på tre år, ikke hadde fått omsatt det norske kornet de hadde overskudd av. En samlet kornbransje, inkludert Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag ble 21. oktober 2016 enige om et ønske om videreføring av dagens ordning med Norske Felleskjøp som markedsregulator, og at det skulle arbeides videre med fire omforente forbedringspunkter for å sikre bruken av norsk korn. (Se vedlagte dokument.) Ett av disse var:

«Bruke lagerdata direkte fra aktørene i bransjen før siste prognoseavgivelse for sesongen som vil avklare om bransjen har større lager enn det som trengs fram til ny sesong og ta hensyn til det.»

Bransjeforum korn hadde et forslag i saken til diskusjon første gang 3. januar 2017. Da var jordbruksmeldingen lagt fram, og basert på de radikale endringsforslagene i denne utsatte bransjeforum saken til etter behandling av meldingen. Forslag til flere løsninger ble deretter drøftet i Bransjeforum 8. juni 2017. Basert på dette sendte NFK brev til OR 23. juni 2017 hvor de legger fram et forslag de ber OR godkjenne, siden det innebærer prinsipielle endringer av ordningen med overlagering. De påpeker at forslaget ikke krever endringer i regelverket. Brevet blir samtidig sendt til Bransjeforum og diverse andre aktører i kornbransjen. Basert på brevet fra NFK innkalte Landbruksdirektoratet NFK til et møte 15. september. NFK sendte deretter et oppfølgende brev til Landbruksdirektoratet av 22. september 2017 med klargjøringer og noen endringer til forslaget. Norske Felleskjøp fremmer nå forslag som innebærer at kornhandlernes egne vurderinger av markedsbalanseringen legges til grunn for reguleringstiltak. Innmeldingene fra bransjen innarbeides i NFKs prognose, som også danner grunnlag for siste auksjon av importkvoter i kvoteåret. Direktoratets tolkning av praktiseringen er beskrevet som følger og eksemplifisert med inneværende kornavling:

1. NFK invitere til anbud om overlagering av korn for en bindingsperiode som oppgis og som varer til 15. oktober 2018. Det settes ikke kvantumstak eller varespesifikasjon fra NFK. Tilbudet skal inneholde bl.a. vare, kvantum, kompensasjon og lagersted.
2. Aktører¹ med prognosert overskudd av norsk korn høstet i 2017 eller eldre, svarer på anbudsinvitasjonen til NFK innen 1. april 2018.
3. Aktører med prognosert underdekning av norsk korn høstet i 2017 eller eldre, melder dette inn til NFK innen 1. april 2018.
4. NFK utarbeider i mai 2017 landsprognosen for 2017-avlingen med tilhørende supplerende import på vanlig måte, og innarbeider i tillegg netto innmeldt over- eller underskudd fra bransjen. Dette vil kunne gi forskjellige senarioer, som markedsregulator har omtalt i brev av 22. september 2017:

I det etterfølgende gjengis utdrag fra brevene for å beskrive utfordringen og forslag til løsning.

---

¹ NFK bruker begrepene kornhandler, aktør og bransjen i denne saken. Direktoratets oppfatning er at de som kan delta i ordningen med innmelding er kornhandlere, kraftfôr- og matmelindustri som anvender norsk korn

1. «Balansevurdering; balanse/Bransjen; overskott
Dersom prognosen før innmelding frå bransjen ikkje viser overskott, men bransjen melder inn overskott, vil bransjen sitt innmelde overskott bli lagt til grunn for gjennomføring av overlagring. Kvantumet vil bli korrigert for eventuelle andre tiltak som blir gjennomført samtidig, for eksempel omdisponering av matkorn til for. Dette vil i praksis bli gjennomført berre dersom det ikkje er overskott av forkorn. I så fall vil importkvoter bli justert for den endra tilgangen.
2. Balansevurdering; balanse/Bransjen; underskott
Dersom prognosen før innmelding frå bransjen ikkje viser overskott og bransjen melder at med gjennomførte og forventa innkjøp av korn, vil dei ha underskott ved overgangen til neste sesong: Dette vil i så fall bli gjenstand for normal vurdering av behovet for suppleringsimport.
3. Balansevurdering; overskott/Bransjen; større overskott
Dersom prognosen før innmelding frå bransjen viser overskott og bransjen melder eit større overskott, vil det større overskottet bli innarbeidd i prognosen.
4. Balansevurdering; overskott/Bransjen; mindre overskott
Dersom prognosen før innmelding frå bransjen viser overskott og bransjen melder eit mindre overskott, vil det mindre overskottet bli innarbeidd i prognosen. Dette kan oppstå dersom bransjen ynskjer å byggje opp forretningsmessig lager. Dette bør det vere opning for og det vil bli ivareteke ved at overskottet som blir låst av marknadsreguleringa, blir redusert.
5. Balansevurdering; overskott/Bransjen; underskott
Dersom prognosen før innmelding frå bransjen viser overskott og bransjen melder at med gjennomførte og forventa innkjøp av korn, vil dei ha underskott ved overgangen til neste sesong: Dette vil i så fall bli gjenstand for normal vurdering av behovet for suppleringsimport. Dette er spørsmål marknadsregulator har ansvaret for å ta endeleg stilling til. Rein oppbygging av forretningsmessig lager skal ikkje skje gjennom utviding av importkvoter utover heilt nødvendig suppleringsimport.»

Invitasjon til å gi tilbud om overlagring av 45 000 tonn korn norskprodusert fôrkorn og matrug etter sesongen 2015/16 ble sendt ut til aktørene 19. mai 2016 med frist 26. mai 2016 klokka 12.00. Invitasjonen er vedlagt saken. Det kom inn tilbud om overlagring av 98 161 tonn korn, herav 88 661 tonn fôrkorn.

NFK forutsetter følgende:

- Mengde overlagret korn og andre tiltak er avklart før siste kornauksjon.
- Gjeldende regler for overlagring videreføres.
- Dersom prognosen viser et større overskudd enn det bransjen melder inn er det bransjen sitt overskudd som blir innarbeidet i prognosen.
- Dersom bransjen melder om underskudd vil dette bli behandlet som i dag ved at behovet vurderes dekket ved import.
- Overskudd av korn kommer til fratrekk i importkvoten i mai samme år.
- Det overlagrede kornet inngår som tilgang i prognosen for neste sesong.
- Ordningen vil over tid ikke påvirke forbruket av norsk korn.

Videre påpeker NFK at de har en antakelse om at det bare vil bli meldt inn overskudd. Dermed blir det ikke reell konkurranse om å få godkjent kompensasjon, og maksimalsatser må videreføres.

Fordeler ved modellen vil i følge NFK være å reduserer risikoen til aktørene for å måtte håndtere eventuelle overskudd uten markedsreguleringstiltak.

Ulempen ved modellen vil i følge NFK kunne være at overlagring kan bli mer gunstig en salg den aktuelle sesongen. Det vil også kunne være en fordel knyttet til å ha ekstra lagre ved inngangen til ny sesong. Det er derfor et vesentlig poeng at det ikke blir mer attraktivt å overlagre korn enn det er med dagens ordning. NFK foreslår derfor å sette satsene lavere enn det som gir full kompensasjon. NFK foreslår at maksimalprisen for overlagring blir 90 % av kostnaden i NFK sine kalkyler.

NFK peker også på at ordningen vil kunne påvirke forhandlingsposisjonen i annenhåndsmarkedet, ved at selger styrker sin forhandlingsposisjon gjennom kostnadsdekning for overlagret korn.

NFK påpeker at modellen må evalueres for utilsiktede effekter, knyttet til blant annet konkurransenøytralitet og kostnadseffektivitet. Dersom evalueringen avdekker slike utilsiktede effekter må modellen endres, eller dagens modell gjeninnføres.

Etter NFKs vurdering trenger ikke forslaget endringer i gjeldende regelverk, men er en prinsipiell endring av ordningen med overlagring av korn, og NFK ber derfor om Omsetningsrådet sin godkjenning.

Landbruksdirektoratets vurderinger

Den foreslåtte modellen er ikke optimal, men sett opp mot den uønskede situasjonen der det finnes mer norsk korn på lager enn det prognosen klarer å fange opp, vil den bidra til å rette opp dette.

Modellen innebærer en endring av NFKs prognosemodell på den måten at enkeltaktørers vurdering av sin del av markedet blir en del av grunnlaget for reguleringstiltaket. Det er åpning for innmelding av både overskudd og underskudd, det skal gjøres en nettoberegning, og på den måten kan dette kvantumsmessig være med på å styrke prognoseringen.

Den største innvendigen mot forslaget er den svake konkurransen det kan bli om omsetningsavgiftsfinansiert overlagring. I retningslinjen for markedsregulering av korn §2-1 1) heter det at «Overlagring skal baseres på anbudsinnbydelse». Det legges opp til anbudsinnbydelse, men uten kvantumstak. På grunn av tidsrekkefølgen i prosessen vil det være usikkerhet for tilbyder ved frist for tilbud om hva endelig overlagret kvantum vil bli. Tilbyder vil ikke vite om det blir innmeldt underdekning fra noen aktører, som i tilfelle vil redusere overlagret kvantum. Det vil heller ikke være kjent om markedsregulator iverksetter andre tiltak, som f.eks. prisnedskrivning. Eksempelvis vil nedskrivning av matkorn til fôrkorn komme til fradrag på et ev. overlagringsbehov for matkorn. Blir overlagringen avkortet, blir det som tidligere de minst kostbare tilbudene som vinner konkurransen. Direktoratets vurdering er at nevnte usikkerhetsfaktor gjør at endringen som foreslås kan gjennomføres uten endringer av retningslinjene.

Netto innmeldt overskudd vil inngå i prognosen som danner grunnlag for importkvotene. Dess større kvantum som meldes inn til overlagring, dess mindre kvoter for import. Dette gjelder spesielt for fôrkorn, hvor nedskrivning til alternativt bruk så langt ikke er et praktisert tiltak. Men det gjelder også for matkorn, dersom innmeldt overskudd er mer enn markedsregulator iverksetter prisnedskrivning på. De som har behov for korn, vil med mulighet for lavere importkvoter, som dette endringsforlaget innebærer, ha forsterket grunn til å handle norsk korn, hvilket i seg selv kan medføre økt omsetning av norsk korn og dermed en større sikkerhet for «riktig» innmeldt overskudd.

Videre legger markedsregulator opp til at makssetsen for kompensasjon for overlagring skal settes til 90% av markedsregulators beregnede tak for bruk av ordningen.

Direktoratet vurderer dette som nødvendig, siden det kan bli liten konkurranse om tiltaket, og dermed en risiko for overkompensasjon dersom dette ikke blir gjort.

Ordningen legger til rette for å kompensere for kostnader aktører har når de ikke får solgt sitt norske korn, hvilket er hensikten. Men ordningen kan være en forskyving av et problem til neste sesong i og med at den ikke sikrer et salg av varen. Ideelt sett hadde Landbruksdirektoratet anbefalt en løsning hvor man bedret vilkårene for å levere korn på dobbel mottakspunkt, hvilket det er regelverk for, slik at et eventuelt overskudd av norsk korn havnet hos markedsregulator i den sesongen det oppsto. Dette er den gjeldende markedsordningens løsning på situasjonen som nå søkes løst på en annen måte. Ordningen sikrer uavhengige aktører salg av varen i den sesongen kornoverskuddet oppstår. Prognosesikkerheten før fastsetting av sesongens siste reguleringstiltak og anbefalte importkvoter bør kunne bli bedre under denne modellen. Påpekningen av denne muligheten er blitt gjort gjennom hele prosessen, men er ikke ønsket av aktørene, slik direktoratet oppfatter det.

Det kan stilles spørsmål ved om den foreslåtte ordningen kan misbrukes i form av at reguleringsmidler blir brukt til å dekke kommersielle lagre i overgangen mellom to sesonger. Med en binding av varen til 15. oktober, ser ikke direktoratet dette som sannsynlig.

Markedsregulator påpeker også at når selger kan få tilnærmet kostnadsdekning ved å overlagre varen, som et alternativ til salg, vil dette påvirke forhandlingssituasjonen mellom aktørene og kan gi økt pris i annenhåndsmarkedet. Problemstillingen er reell, men siden det ikke gis full kostnadsdekning, og det normalt er ønskelig og minst risikobelagt å få solgt kornet fortløpende, ser direktoratet ikke på dette som en vesentlig innvending. Det er likevel grunn til å være oppmerksom på dette.

Landbruksdirektoratet vil til slutt påpeke at siden ordningen vil gjelde kostnadskompensasjon for et avvik fra landsprognosen, bør det settes krav til aktørene slik at kontrollerbarheten øker. Som i dag må aktørene oppgi og kunne dokumentere vare, lagersted, norsk opprinnelse, sikring mot innblanding og at vare ikke blir brukt eller byttet i bindingsperioden. Videre bør det være mulig å dokumentere om kornet tilhører inneværende sesong eller eldre sesonger. Det bør gjennomføres kontroll av utvalgte partier.

Markedsregulator har tatt forbehold om endringer og reversering ved utilsiktede konsekvenser av omleggingen. De sier også at ordningen bør evalueres på bakgrunn av risikoer forbundet med utilsiktede effekter av konkurransenøytralitet, kostnadseffektivitet og eventuelt andre konsekvenser som måtte oppdages. Med dette som utgangspunkt samt vurderingene over, anbefaler Landbruksdirektoratet at forslaget kan gjennomføres.

Saksnr.: 065/17	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Eksport av sauekjøtt	Saksnr.: 17/61742-8

Beskrivelse

Nortura solgte vår/sommer 2017 120 tonn sau til eksport, det meste av dette gikk til Afghanistan. Kjøttet var en del av et parti sau og lam som hadde ligget lang tid på reguleringslager. Partiet hadde blitt godtgjort med frysefradrag, og det er blitt stilt spørsmål om eksporten kan ha skjedd i strid med Omsetningsrådets retningslinjer, og dessuten Norges handelspolitiske interesser.

Landbruks- og matministeren har i møte med Omsetningsrådet 31.10.2017 utfordret rådet til å redegjøre for om hvorvidt rådet mener at den eksporten som er gjennomført er i tråd med rådets eget regelverk og handelspolitiske hensyn. Han har også utfordret rådet til å ta stilling til hvordan rådets regelverk kan strammes inn og kontrolleres, og om beløpet som er utbetalt skal kreves tilbake.

Nortura har beklaget de negative effektene eksporten kan ha medført, og fremholder at all videre eksport til Afghanistan via selskapet eller deres datterselskaper er stanset; dette gjelder for øvrig også eksport til andre MUL-land.

Landbruksdirektoratet legger herved frem forslag til tiltak for å imøtekomme statsrådets utfordringer til rådet. Det foreslås umiddelbare endringer i retningslinjene som klargjør regelverket. Det foreslås at rådet krever tilbake det gitte frysefradraget til det aktuelle partiet som er eksportert. Endelig foreslås at det innføres midlertidig forbud mot eksport av alt kjøtt av sau, lam og storfe som har vært på reguleringslager, inntil Omsetningsrådet har fått utredet ytterligere tiltak til Omsetningsrådets møte i desember. Tiltakene skal ta sikte på økt kontroll, mulig innføring av sanksjoner for brudd på regelverket og eller gjennomgang med sikte på å forhindre mulige brudd på eksportstøtterregelverket.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt § 3-2, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 6. november 2017 ang. sak om eksport av sauekjøtt som har blitt godtgjort iht. regelverket om markedsregulering av kjøtt
 Notat utarbeidet 6. november 2017 av Arntzen De Besche til Nortura
 E-post fra Nortura datert 6. november 2017 om engrospriser
 Dales utfordringer referert på regjeringen.no 31. oktober 2017

Forslag til vedtak

1. Med hjemmel i markedsreguleringsforskriften (jordbruksvarer) § 7-1: I retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 vedtas følgende endring i retningslinjen § 3-2 første ledd og nytt tredje ledd og fjerde ledd:

*Ved levering innenlands av reguleringslagret helt slakt **til det norske***

markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen.

(...)

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for at bestemmelsene i første, andre og tredje ledd overholdes. Ved brudd på bestemmelsene kan Omsetningsrådet kreve frysefradraget tilbakebetalt fra markedsregulator.»

2. Omsetningsrådet gir direktoratet i oppdrag å forberede endringer i retningslinjene som gir et effektivt grunnlag for å kontrollere at retningslinjene blir fulgt og ev. innføring av sanksjoner som kan inntreffe dersom kontrollen avdekker brudd på reglene.

Gjennomgangen med forslag til ev. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

3. Omsetningsrådet bestemmer at frysefradraget godtgjort til varer som er eksportert til Afghanistan og Hongkong skal betales tilbake av Nortura, skjønnsmessig satt til 478 449 kroner.
4. Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet om å gjøre en gjennomgang av retningslinjen med sikte på å unngå at retningslinjen kan praktiseres på en måte som er i strid med norske internasjonale forpliktelser og handelspolitikk.

Gjennomgangen med forslag til ev. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

5. Omsetningsrådet nedlegger midlertidig forbud mot all eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein av sau, lam og storfe som har vært på reguleringslager inntil spørsmålet er nærmere utredet.

Omsetningsrådet treffer følgende vedtak om ikrafttredelse:
Endringene i retningslinjen og øvrige vedtak trer i kraft straks.

Møtebehandling

På møtetdato kl. 08:24 mottok Landbruksdirektoratet et brev fra Nortura. Dette brevet er som følge av tidspunktet brevet ble mottatt, ikke tatt hensyn til i verken saksframlegget eller forslag til vedtak fra Landbruksdirektoratet. Brevet ble derimot lagt til grunn for rådets behandling av saken. Brevet hadde følgende ordlyd:

«Vedrørende tilbakebetaling av frysefradrag for eksport til Afghanistan

I lys av Omsetningsrådets forestående behandling av saken om eksport av sau til Afghanistan og behandling av sak 065/17 ønsker Nortura å foreslå tilbakebetaling av frysefradraget gjeldende 102 tonn reguleringslagret sau som dessverre har blitt eksportert til et MUL-land, i strid med norsk utenriks- og handelspolitikk.

Det ble solgt et parti sau fra reguleringslageret til NoriDane som så har eksportert deler av partiet videre til Afghanistan. Norturas forretningspraksis skal være i tråd med lover, retningslinjer og den nasjonale handelspolitikken. Afghanistan er definert som et MUL-land og eksport til dette landet strider med norsk handelspolitikk.

Nortura har i ettertid innskjerpet våre egne rutiner på dette området, slik at slik eksport fra Nortura eller datterselskaper ikke skal finne sted i framtiden. Nortura ønsker å bidra til å opprettholde Norges omdømme som en ansvarlig handelspartner.

Nortura ønsker med bakgrunn i dette å ta ansvar for å rydde opp i situasjonen som er skapt, ved å tilbakebetale den delen av frysefradraget som relaterer seg til partiet som er solgt til MUL-landet Afghanistan gjennom vårt datterselskap NoriDane.

Nortura beklager eksporten til et MUL land, og håper dette kan bidra til en god løsning på en sak som har skapt mye debatt og reist en rekke prinsipielle spørsmål knyttet til fortolkningen av norsk og internasjonalt regelverk knyttet til handel med landbruksprodukter.»

Klokken 9.55 mottok Landbruksdirektoratet en betalingsbekreftelse fra Nortura på 435 901 kroner.

Etter en omfattende diskusjon av saken ble det gjort endringer både av materiell og redaksjonell karakter. Vedtaket ble enstemmig, med unntak av medlemmet Vibeke Andersen som stemte for følgende siste ledd i punkt 1: «Endringene i retningslinjen trer i kraft straks.»

Omsetningsrådet gav leder fullmakt til å oversende svar til statsråd Jon Georg Dale, bestående av et oversendelsesbrev med protokollen for saken.

Vedtak

1. Med hjemmel i markedsreguleringsforskriften (jordbruksvarer) § 7-1: I retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 vedtas følgende endring i retningslinjen § 3-2 første ledd og nytt tredje ledd og fjerde ledd:

*Ved levering innenlands av reguleringslagret helt slakt **til det norske markedet** godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedsituasjonen.*

(...)

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i første, andre og tredje ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.»

Endringene i retningslinjen trer i kraft straks og gjelder vare som tas ut fra reguleringslager fra dags dato.

2. Omsetningsrådet gir direktoratet i oppdrag å forberede endringer i retningslinjene som gir et effektivt grunnlag for å kontrollere at retningslinjene blir fulgt og ev. innføring av sanksjoner som kan inntreffe dersom kontrollen avdekker brudd på reglene.

Gjennomgangen med forslag til ev. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

3. Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet om å gjøre en gjennomgang av

retningslinjen med sikte på å unngå at retningslinjen kan praktiseres på en måte som er i strid med norske internasjonale forpliktelser og handelspolitikk.

Gjennomgangen med forslag til ev. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

Eksport av sauekjøtt

Hvordan ble eksporten gjort kjent?

Nationen hadde lørdag 21. oktober 2017 oppslaget «Sauenæringen eksporterer kjøtt til dumpingpriser for å bli kvitt det enorme overskuddet.» De skriver videre at «Sauenæringa har bruk 40 millioner kroner på å dumpe prisane og kjøtt blir eksportert med tap.» Omsetningsrådets godkjenning av ekstra frysefradrag ble omtalt, og at det per 1. oktober var eksportert 442 tonn småfeskjøtt hittil i år mot to tonn i hele 2016.

Saken ble fulgt opp med artikler om situasjonen i sektoren i uken etter. Onsdag 25. oktober 2017 møtte statsråd Jon Georg Dale bondelagsleder Lars Petter Bartnes og næringspolitisk direktør i Nortura, Kjell Rakkenes til debatt i NRKs Dagsnytt 18. Der kom det fram at NoriDane Foods AS har eksportert reguleringslagret, nedskrevet sau til Afghanistan. Torsdag 26. oktober innkalte statsråd Dale Omsetningsrådet til møte 31. oktober 2017. Tema for møtet var eksport av lammekjøtt.

Møtet med statsråd Dale

I møtet var følgende medlemmer fra Omsetningsrådet: Bjørg Tørresdal (leder), Vibeke Andersen (Nærings- og fiskeridep.), Trine Hasvang Vaag (Nortura), Lars Petter Bartnes (Norges Bondelag), Trond Reierstad (Tine), Sigrid Helland (Virke/Coop Norge SA), Jan-Egil Pedersen (Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund), Kristin Taraldsrud Hoff (Norsk Landbrukssamvirke), og Bjørn-Ole Juul-Hansen (Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund mf.) Medlemmer og varamedlemmer fra Norske Felleskjøp og Norsk bonde og småbrukarlag (NBS) var forhindret fra å møte. Daglig leder av NBS Olaf Godli møtte, etter klarering med LMD. Fra sekretariatet deltok Nina Strømnes Rodem, Hans Peder Hvide Bang og Siv Heia Uldal. I møtet var også statssekretær Hanne Maren Blåfjelldal, politisk rådgiver Margrete Dysjaland, departemetsråd Leif Forsell samt representanter fra Handelspolitisk og Landbrukspolitisk avdeling.

I møtet la også Dale fram sine forventninger og utfordringer til Omsetningsrådet (kilde: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/dale-ber-omsetningsradet-om-a-rydde-opp/id2577200/>, besøkt 6. november 2017):

- *Er denne eksporten i tråd med eige regelverk og med handelspolitiske omsyn?*
- *Korleis kan Omsetningsrådet sitt regelverk strammast inn og kontrollerast?*
- *Bør beløpet som er utbetalt krevjast tilbake.*

Dale ønsket svar på disse spørsmålene og gav Omsetningsrådet frist til 14. november 2017.

Norges handelspolitiske interesser og eksport til Afghanistan

I følge Meld. St. 29 (2014-2015) Globalisering og handel, Muligheter og utfordringer for Norge i handelspolitikken, fremlagt av regjeringen Solberg, fremstår Norge som en aktiv, kompetent og konstruktiv aktør med troverdighet og innflytelse i det multilaterale handelssystemet i WTO. Regjeringen anser bevaring og styrking av WTO som Norges primære handelspolitiske interesse.

Når Omsetningsrådet skal treffe vedtak som kan ha betydning for norsk internasjonal handel med landbruksvarer, er det derfor viktig at rådet tar hensyn til norske handelspolitiske interesser i et bredt perspektiv. Statsråd Dale understreket også i møtet med rådet, at eksporten av sau til Afghanistan kan ha vært skadelig for Norges handelspolitiske interesser.

Norges handelspolitiske interesser er sammensatt av offensive (typiske laks og olje) og defensive (typisk landbruk) interesser. I følge ovennevnte stortingsmelding skiller landbruk seg ut i Norges handelspolitiske profil, ved at interessebildet i hovedsak er

fundert på behovet for å opprettholde et norsk landbruk som er lite konkurransedyktig på pris, men som står for viktige bidrag til oppnåelse av fellesgoder. Det heter i stortingsmeldingen: «Et stort antall land i WTO, inkludert mange utviklingsland, prioriterer eksportinteresser for landbruk høyt. Norge er ikke alene i å benytte handelspolitiske virkemiddel for å støtte nasjonal landbruksproduksjon, men omfanget av norsk støtte er i verdenstoppen og det er derfor ikke overraskende at norsk landbrukspolitikk er et område hvor Norge møter tydelig kritikk og forventninger om reform fra mange medlemsland. Særlig krevende kan det være å forsvare bruk av virkemiddel som for mange fremstår som overdrevne, f.eks. ved anvendelse av prohibitivt høye tollsatser, eller eksportsubsidier som er anerkjent som særlig skadelige. Til tross for dette har Norge langt på vei lyktes med å fremstå som en konstruktiv aktør i WTO også på landbruksområdet. En aktiv, konstruktiv opptreden i forhandlinger har bidratt til å skape en viss forståelse for norske utfordringer, og for at omstilling av norsk landbruk må skje gradvis.»

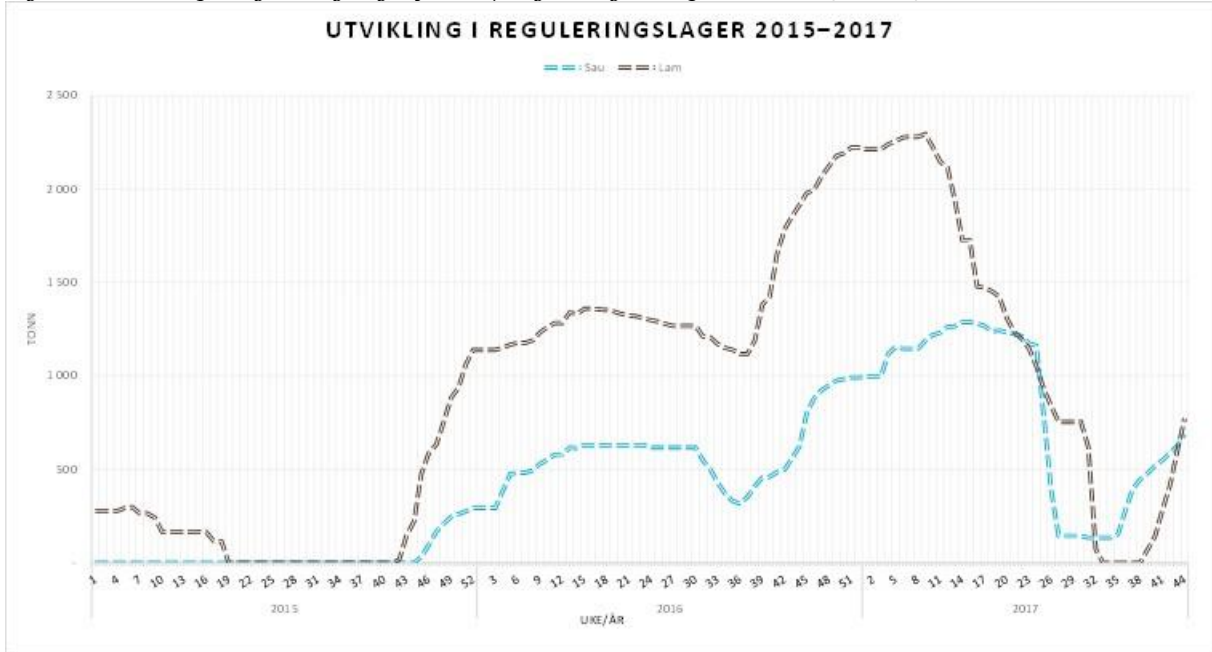
Evnen til å fremme synspunkter utover våre direkte næringsinteresser er med på å styrke Norges posisjon i WTO. Norge har tradisjon for å innta en brobyggerrolle i spørsmål hvor medlemmer har ulike synspunkt. Særlig har Norge vist vilje og evne til å finne løsninger på spørsmål av interesse for MUL- og andre utviklingsland. Norge balanserer sin rolle i WTO, ved på den ene siden å fremme sine interesser som er begrunnet i landets helt spesielle utfordringer når det gjelder å opprettholde landbruket, og på den annen side å vise en uegennyttig interesse for de utfordringene som MUL- og andre utviklingsland har.

Eksporten av sauekjøtt har gått til MUL-landet Afghanistan, etter at kjøttet er blitt godtgjort med frysefradrag. På bakgrunn av Norges handelspolitiske interesser, som er beskrevet ovenfor, er det fare for at denne eksporten kan ha skadet Norges handelspolitiske interesser. Det vil kunne hevdes at eksporten kan svekke Norges omdømme i forhandlingene i WTO, noe som må anses som beklagelig.

Fra underskudd til overskudd – historikk

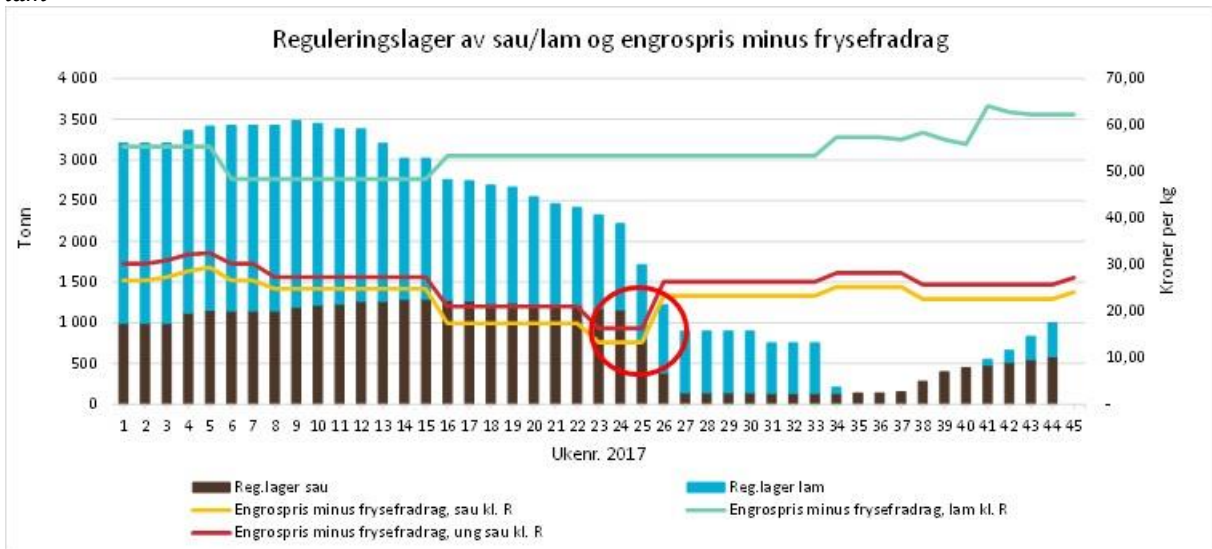
Fram til høsten 2015 hadde vi underskudd av lammekjøtt i det norske markedet. Det ble stimulert til økt produksjon og høsten 2015 hadde vi full markedsdekning. Denne situasjonen gikk, som figur 1 viser, snart over i en overskuddssituasjon. Nortura forsøkte gjennom hele 2016 å øke uttaket fra reguleringslageret ved å sette ned engrosprisene, Opplysningskontoret for egg og kjøtt brukte mer penger på reklamekampanjer enn budsjettert, og det ble flere nye produkter av lam i butikkene. Nationen opplyste 15. mars 2017 at Norgesgruppen har tatt på seg en forpliktelse overfor Nortua til å selge 1 000 tonn lam og sau fra reguleringslager ut over ordinært planlagt kvantum i 2017. Likevel økte mengden sauekjøtt på reguleringslageret helt fram til uke 23, hvor prisen ble satt ned til laveste nivå i år.

Figur 1: Størrelse på reguleringslager for sau/ung sau og lam i perioden 2015 til 2017

Dette var bakgrunnen for at Omsetningsrådet 1. februar 2017 fattet vedtak om å øke frysefradraget til inntil 30 prosent av engrosprisen. Økt frysefradrag og lavere engrospriser førte til snarlig reduksjon av lageret av lammekjøtt, mens lageret av sauekjøtt fremdeles økte noe. Som figur 2 viser var det først i uke 22 det begynte å skje noe. Fra uke 22 til 30 ble fryselageret av sau redusert fra 1 243 tonn til 144 tonn. I ettertid har det vist seg at noe av dette har blitt eksportert.

Figur 2: Reguleringslager av sau/ung sau og lam, samt engrospris minus frysefradrag for sau, ung sau og lam

I møtet med statsråden viste Dale til Norturas brev til OR der de søker om økt frysefradrag. Her skriver Nortura at det er planlagt en vekst i engrospris første halvår 2017. Dale spurte om det økte frysefradraget gjorde at dette uteble. Trine Hasvang Vaag sa at Nortura skulle redegjøre for dette til OR for å få det korrekt. Direktoratet har mottatt følgende svar på spørsmålet.

«Nortura hadde varslet følgende prisløype for sau 1. halvår 2017:

Mandag 2. januar (uke 1):	Engrospris ned 8,00 kr/kg
Mandag 16. januar (uke 3):	Engrospris opp 1,50 kr/kg
Mandag 23. januar (uke 4):	Engrospris opp 1,50 kr/kg
Mandag 30. februar (uke 5):	Engrospris opp 1,00 kr/kg
Mandag 13. februar (uke 7):	Engrospris opp 1,00 kr/kg

Alle disse prisendringene ble gjennomført. Prisløypa var utformet slik med tanke på å spre slaktingen av sau, som var stor etter telledato 31.12, utover i januar og februar.

Samtidig med engrosprisøkningene ble frysefradraget trappet opp for å hindre prisoppgang på varer fra reguleringslager. Tabellen under viser kombinasjonen av engrospris og frysefradrag fram til 16. april. Alt dette var innenfor ordinært frysefradrag på 15 %. Fra 17. april ble det innført ekstraordinært frysefradrag for 2015/2016-vare. Da ble frysefradraget på nyere vare satt til 0.

Sau			
Fra dato	Til dato	Engrospris klasse R	Pris ved salg fra reg.lager
02.01.2017	15.01.2017	30,60	26,60
16.01.2017	22.01.2017	32,10	27,30
23.01.2017	29.01.2017	33,60	28,60
30.01.2017	05.02.2017	34,60	29,40
06.02.2017	12.02.2017	34,60	26,60
13.02.2017	19.02.2017	35,60	26,60
20.02.2017	16.04.2017	35,60	24,80

»

Engrospris for sau

Angående utvikling i engrosprisen for sau refereres følgende fra Nortuas brev:

«Ved inngangen til overskuddssituasjonen høsten 2015 lå engrosprisen for sau kl. R på 40,60 kroner per kg. Ett år senere var netto pris redusert med 7 kroner som følge av redusert engrospris og innført frysefradrag. Reduksjonen tilsvarte 17 prosent.

Etter påske 2017 var netto pris 17,40 kroner. Sammenliknet med prisen fra høsten 2015 tilsvarende dette en prisreduksjon på 23,20 kroner per kg eller hele 57 prosent. Det var først da prisen i det norske markedet var nede i 13,40 kroner per kg det resulterte i salg av betydelig omfang. Det tilsvarende en prisreduksjon i det norske markedet på hele 67 prosent i forhold til prisen høsten 2015.»

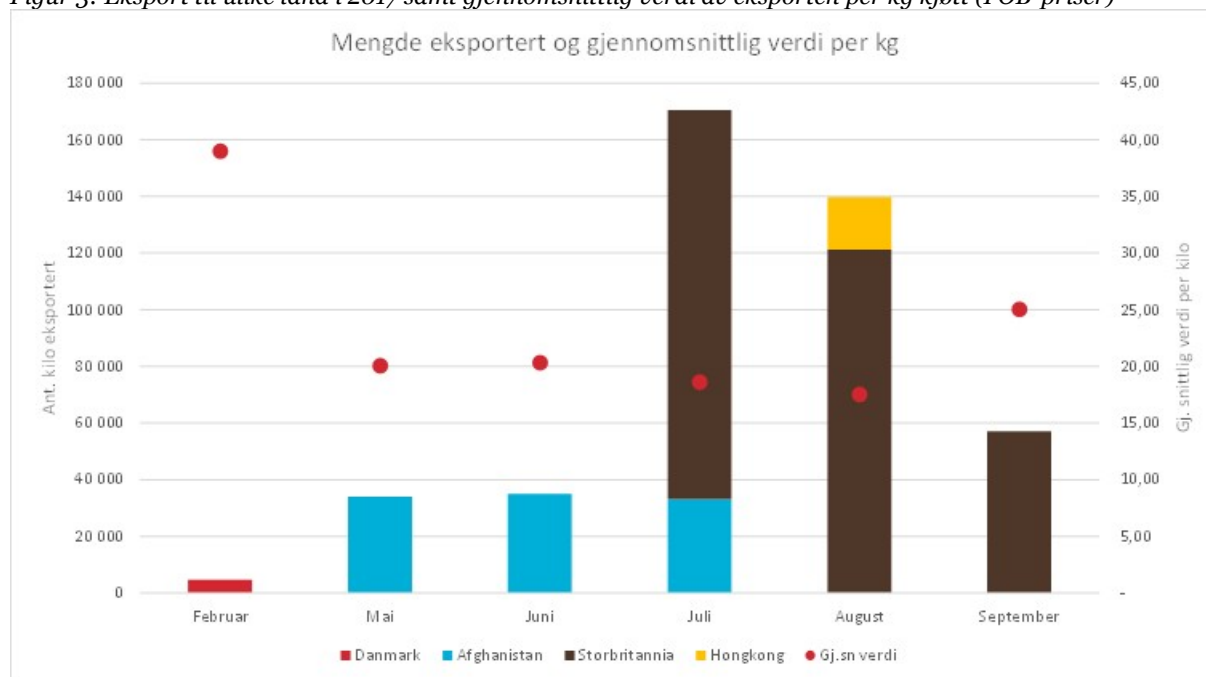
Figur 1 og 2 i innstillingen viser det samme som Nortura beskriver i sitt brev. Det var liten interesse for å ta ut sau fra reguleringslager før i uke 23, da netto pris på sau ifølge våre tall var kr. 13,30 per kg for sau og kr 16,30 per kg for ung sau.

Eksport av sauekjøtt

Som figur tre viser ble det fra mai til august 2017 eksportert 120,5 tonn hele skrotter av sauekjøtt til Afghanistan og Hongkong. I tillegg ble hele fårekjøttkvoten til EU benyttet, slik at 300 tonn annet fårekjøtt ble eksportert til EU, det aller meste til Storbritannia. De røde prikkene viser verdien av de ulike eksportene, mål i gjennomsnittlig verdi per kg kjøtt.

Eksporten til Afghanistan var på varenummer 02.04.4100. Dette varenummeret omfatter frosne hele eller halve skrotter, av dyr utenom lam. Eksporten til Hongkong var på samme varenummer. Nortura har bekreftet at det som er eksportert til Afghanistan og Hongkong er sau som er solgt fra reguleringslager.

Figur 3: Eksport til ulike land i 2017 samt gjennomsnittlig verdi av eksporten per kg kjøtt (FOB-priser)

Den første eksporten som ble gjennomført var i uke 22. Denne uka kjøpte NoriDane 34 123 kg sau fra reguleringslager, og eksporterte 34 053 kg sau samme uka. På dette tidspunktet var engrosprisen per kg kr 25,60 for voksen sau og kr 29,20 for ung sau. Frysefradraget var kr 8,20 per kg for begge sorteringene. Det ble denne uka tatt ut fra reguleringslager og eksportert 34 tonn kjøtt av ung sau og sau.

I ukene 23 til 25 ble engrosprisen for voksen sau satt ytterligere ned, mens frysefradraget ble redusert. I uke 26 ble engrosprisen satt opp igjen til nivået i uke 22, mens frysefradraget forble på samme nivå som i uke 23 til 25. Tall fra Nortura viser at i løpet av uke 26 ble det tomt for sau eldre enn 1. juli 2016. Dermed ble frysefradraget redusert til maksimalt 15 prosent av engrospris.

I ukene 22 til 26 ble det totalt solgt nær 1 100 tonn sauekjøtt fra reguleringslager. Av dette ble 102 tonn eksportert til Afghanistan og 18,5 tonn til Hongkong. Denne eksporten skjedde i perioden mai til august 2017. I tillegg ble det eksportert 320 tonn utbeinet kjøtt av sau og/eller lam på kvote til EU. Landbruksdirektoratet har vært i kontakt de som eksporterte til EU og har fått skriftlig tilbakemelding om at ingenting av dette kjøttet har ligget på reguleringslager. Alt kom fra kommersielle lager.

Tabell 1 viser engrospriser og frysefradrag i perioden uke 22 til 34, hvor mye kjøtt av sau/ung sau som er tatt ut av reguleringslager i denne perioden, og hvor mye som er eksportert. I uke 26 ble reguleringslager tomt for sau eldre enn 1. juli 2016. I tråd med

vedtaket i Omsetningsrådet 1. februar 2017 ble dermed frysefradraget redusert til 15 prosent igjen. Siste eksporten av sauekjøtt fant sted i uke 34. Trolig har aktørene kjøpt av kjøttet de planla å eksportere i ukene 22 til 26, mens eksporten til dels har skjedd i etterkant av dette. Landbruksdirektoratet kjenner også til at aktørene fremdeles har noe av dette kjøttet liggende på lager i Norge.

Tabell 1: Engrospris og frysefradrag for sau og ung sau lagt inn på reguleringslager før 1. juli 2016, samt kjøp fra reguleringslager og eksport i perioden

Uke	Engrospris ung sau	Frysefradrag ung sau	Engrospris sau	Frysefradrag sau	Uttak fra reg. lager	Eksportert	Merknad
22	29,20	8,20	25,6	8,20	52 147	34 053	
23	19,20	2,90	15,6	2,30	22 937	-	
24	19,20	2,90	15,6	2,30	382 512	-	
25	19,20	2,90	15,6	2,30	399 090	34 966	
26	29,20	2,90	25,6	2,30	241 744		Tomt for vare eldre enn 1. juli 2016
27	29,20	2,90	25,6	2,30	-		
28	29,20	2,90	25,6	2,30	9 526		
29	29,20	2,90	25,6	2,30	244		
30	29,20	2,90	25,6	2,30	-	33 150	
31	29,20	2,90	25,6	2,30	215		
34	33,20	5,00	29,6	4,40	-	18 499	

Et av spørsmålene Dale stilte var om utbetalt beløp bør kreves tilbake. Vi har grunn til å anta, ut fra detaljer om salg fra reguleringslager, at eksporten i uke 22 ble solgt fra reguleringslager samme uke. Da var frysefradraget kr 8,20 per kg. De tre øvrige eksportene kan vi ikke spore på samme måte, og legger derfor til grunn at salget skjedde i perioden uke 23 til uke 31, hvor frysefradraget for sau var kr 2,30 per kg, mens det for ung sau var kr 2,90 per kg. Direktoratet kjenner til hvor mye sau og ung sau som er tatt ut fra reguleringslager, men ikke hvor mye av de ulike kategoriene som har blitt eksportert til Afghanistan og Hongkong. Ut i fra et forsiktighetsprinsipp velger vi derfor å legge til grunn kr 2,30 per kg, frysefradraget for sau, for en eventuell tilbakekreving av utbetalt frysefradrag. Den skjønsmessige fastsettelsen av utbetalingen som kan kreves tilbake blir da i 478 449 kroner for i alt 120 668 kg, tilsvarende kr 4 per kg.

Norturas kommentar til saken

Nortura har kommentert saken i brev av 06.11.2017. Her skal gjengis noen hovedpunkter i Norturas fremstilling (Brevet er vedlagt saken og det vises til dette for detaljer). Landbruksdirektoratet vil gi sin vurdering av Norturas brev nedenfor under «Landbruksdirektoratets vurdering».

Nortura beskriver at det vinteren 2017 var svært høye lagre av sau og lam på reguleringslager. Eksporten til Afghanistan var ifølge selskapet et av flere tiltak for å unngå å måtte kaste betydelige mengder med fullt spiselig mat. Nortura beklager de negative effektene eksporten kan ha medført, og fremholder at all videre eksport til Afghanistan via selskapet eller deres datterselskaper er stanset; dette gjelder for øvrig også eksport til andre MUL-land.

Nortura gir uttrykk for at selskapet ikke har ansett eksporten å være problematisk i relasjon til Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011, § 3-2. Nortura mener at det avgjørende punktet er tolkningen av begrepet «Ved levering innenlands». Norturas tolkning har vært at salg til norske aktører i Norge vil være «levering innenlands». Det har ifølge Nortura ikke vært tradisjon eller praksis for å kreve garantier for at varer solgt fra reguleringslager skal benyttes innenlands. Nortura har derfor lagt til grunn at dekking av frysefradrag ikke vil være problematisk i henhold til regelverket.

Nortura fremholder også at uttrykket «levering innenlands» også var i retningslinjen på den tiden som det var anledning til reguleringseksport. Formålet med formuleringen var

ifølge Nortura å unngå dobbel kompensasjon, dvs. både støtte til frysefradrag og reguleringseksport. Endelig viser Nortura til at det har gått lang tid mellom varen ble tatt ut av reguleringslager og eksporten skjedde. Dersom eksporten hadde skjedd umiddelbart og for alt kvantum, ville dette i følge Nortura vært en annen vurdering.

Nortura mener at eksporten ikke kan anses å være i strid med eksportstøttereguleringen i WTO, men erkjenner at denne er i strid med norsk handelspolitikk.

Landbruksdirektoratets vurdering

Innledning

Landbruks- og matministeren har i møte med Omsetningsrådet 31.10.2017 utfordret rådet til å redegjøre for om hvorvidt rådet mener at den eksporten som er gjennomført er i tråd med rådets eget regelverk og handelspolitiske hensyn. Han har også utfordret rådet til å ta stilling til hvordan rådets regelverk kan strammes inn og kontrolleres, og om beløpet som er utbetalt skal kreves tilbake.

Er eksporten som er skjedd i tråd med Omsetningsrådets regelverk?

Markedsordningens frysefradrag er regulert i Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 sist endret 21.06.2016, § 3-2 som lyder i første punktum:

«§ 3-2 Levering med frysefradrag

Ved levering innenlands av reguleringslagret helt slakt godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. (...)

Bestemmelsen, med dens ordlyd «Ved levering innenlands ...» må tolkes i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i retningslinjene. Det er grunn til å tolke bestemmelsen slik at frysefradraget bare er ment for kjøtt som leveres innlands, dvs. for det norske markedet. Med andre ord at ordningen ikke er ment å omfatte kjøtt som skal eksporteres. Dette følger av en tolkning av ordlyden, og dessuten av sammenhengen i dette regelverket. Denne tolkningen gir også det beste og mest effektive grunnlaget for å oppfylle Norges forpliktelser etter internasjonalt regelverk. Det fremgår av regelverket for øvrig at det bare under helt bestemte forutsetninger kan gis tillatelse til reguleringseksport, se f.eks. § 2-2 andre ledd om eksportstøtte til svin (ikke tillatt etter 2021). Dette må tolkes slik at det ikke er meningen at frysefradraget skal kunne nyttes på en måte som i realiteten får den samme virkningen som reguleringseksport. Denne tolkning befestes ytterligere, ved at adgangen til å gi eksportstøtte til sau og lam er opphevet, mens frysestøtten består.

Det må imidlertid samtidig erkjennes at den formuleringen som er brukt er upresis, og gir rom for alternative tolkninger. Formuleringen «levering innenlands» sier ikke entydig at frysestøtte bare kan gis til slakt som er tenkt for det norske innenlandsmarkedet, dvs. til norske forbrukere. Det åpner for en fortolkning som gir rom for at slaktet, i et senere salgsledd, kan eksporteres. Direktoratet mener likevel at det ovenfor nevnte første tolkningsalternativet er det mest forsvarlige, og at dette kan legges til grunn for Omsetningsrådets forvaltning av ordningen.

Det konkluderes at eksporten som har skjedd av vare som er levert fra reguleringslager må anses å være i strid med retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 § 3-2. Når denne konklusjonen trekkes, legges det stor vekt på ordlyden i retningslinjen, og dessuten at denne tolkningen gir det beste og mest effektive grunnlaget for å oppfylle Norges forpliktelser etter internasjonalt regelverk og gjeldende handelspolitikk.

Når det gjelder Norturas kommentar til tolkningen av retningslinjen, er ikke direktoratet enig med selskapet. Det medfører riktighet at bestemmelsen også var gjeldende på den tiden som det var adgang til reguleringseksport. Som Nortura selv sier, var imidlertid

ordningen med reguleringseksport noe annet enn frysefradraget, og disse skulle holdes adskilt som to forskjellige støtteordninger. Da adgangen til reguleringseksport falt bort, stod frysefradraget igjen sammen med noen andre ordninger. Det var ikke meningen i en slik situasjon at reguleringseksporten skulle kunne videreføres i annen form. Det vises for øvrig til det som er sagt ovenfor om sammenhengen i regelverket.

WTO-retten og norsk handelspolitikk

Landbruksdirektoratet ser ikke grunn til å gå inn i problemstillingen knyttet til om hvorvidt eksporten er i strid med WTO retten. Direktoratet vil imidlertid understreke at det krever meget stor aktsomhet å eksportere til MUL-land. Det vises i denne forbindelse til det som er sagt ovenfor om Norges handelspolitiske interesser, og den betydning som denne saken kan ha for Norges handelspolitiske omdømme.

Hvordan kan rådets regelverk strammes inn og kontrolleres på en bedre måte?

Som nevnt ovenfor gir formuleringen i bestemmelsen rom for alternative tolkninger. Formuleringen «levering innenlands» åpner for en tolkning som gir rom for at slaktet, i et senere salgsledd, kan eksporteres. Dette er uheldig, særlig tatt i betraktning at en praksis som denne tolkningen kan åpne for kan gjøre at Norge kommer på kant med landets internasjonale forpliktelser og gjeldende handelspolitikk. Det er dermed behov for at regelverket strammes inn på dette punkt. Dette foreslås gjort ved en endring i retningslinjene som klargjør at slaktet bare kan leveres til det norske markedet og at kjøtt som har blitt godtgjort med frysefradrag ikke kan eksporteres. Det er også nødvendig at markedsregulator får et entydig ansvar for å håndheve denne ordningen. Det foreslås, med hjemmel i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer av 22.10.2008 nr. 1136, § 7-1, følgene endring i retningslinjen § 3-2 første ledd og nytt tredje og fjerde ledd:

*«Ved levering innenlands av reguleringslagret helt slakt til det **norske markedet** godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen.
(...)»*

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for at bestemmelsene i første, andre og tredje ledd overholdes. Ved brudd på bestemmelsen kan Omsetningsrådet kreve frysefradraget tilbakebetalt fra markedsregulator.»

Kontroll av regelverket

Statsråden utfordret rådet også til å ta stilling til hvordan Omsetningsrådets regelverk skal kontrolleres. Som Landbruksdirektoratet kommer tilbake til nedenfor, er det grunn til å tillegge Omsetningsrådet omfattende myndighet til å tolke regelverket og håndheve de oppgavene som rådet er satt til å forvalte. Dette må også gjelde hvilke konsekvenser som brudd på regelverket skal ha i form av sanksjoner, så fremt vedtaket om sanksjoner er saklig og forholdsmessig.

Det er likevel grunn til å peke på at retningslinjene helt mangler regler om hvilke konsekvenser brudd på regelverket kan få, noe som kan fremstå som uheldig. For at retningslinjene skal kunne håndheves mer effektivt kan det være behov for å innføre regler om sanksjoner. Dette vil være forutberegnelig for partene som er berørt av retningslinjene, og forebygge at det oppstår uklarhet om hvilke konsekvenser et regelbrudd skal ha. Det bør som et minimum kunne formuleres en regel om at brudd på regelverket skal restitueres, dvs. at for mye eller for lite betalt støtte skal betales tilbake. I tillegg kan det vurderes å innføre en regel som har et mer pønalt preg, i tilfeller hvor det skjer grove brudd, f.eks. tilfeller der det har skjedd brudd på norsk lov, eller Norges internasjonale forpliktelser.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at Omsetningsrådet gir direktoratet i oppdrag å forberede endringer i retningslinjene som gir et effektivt grunnlag for å kontrollere at retningslinjene blir fulgt, og innføring av sanksjoner som kan inntreffe dersom kontrollen avdekker brudd på reglene til rådets møte i desember.

Tilbakebetaling av frysefradraget

Som nevnt ovenfor er det Landbruksdirektoratets oppfatning at det har skjedd et brudd på retningslinjene § 3-2, første ledd. Det er grunn til å tillegge Omsetningsrådet omfattende myndighet til å tolke regelverket og håndheve de oppgaver som rådet er satt til å forvalte. Dette må også gjelde hvilke konsekvenser som brudd på regelverket skal ha i form av sanksjoner, så fremt vedtaket om sanksjonen er saklig og forholdsmessig.

Landbruksdirektoratet anbefaler derfor at Omsetningsrådet fatter vedtaket om at betalt frysefradraget knyttet til eksporten til Afghanistan og Hongkong skal betales tilbake av Nortura. Dette er vare som er solgt fra reguleringslager med frysefradrag. Den øvrige eksporten som har vært foretatt i andre tollposisjoner under gruppe 02.04 Kjøtt av sauer eller geiter, ferskt kjøtt fryst, og som gjelder sau eller lam, har ikke vært på reguleringslager. Dette innebærer at Nortura for første halvår 2017 må tilbakebetale frysefradrag på 478 449 kroner for til sammen 120 668 kg kjøtt, tilsvarende 4 kr/kg i snitt.

Videre oppfølging, pristapskompensasjonsordningen og eksport

I den aktuelle saken er det blitt fremholdt at eksporten både er problematisk, fordi kjøttet har fått frysefradrag, og fordi varene vil være underlagt pristapskompensasjonsordningen i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 § 3-1-2. De to ordningene gjelder side om side, og i de tilfellene hvor markedsregulator blir godtgjort etter begge ordninger vil dette kunne øke den samlede støtten til varene over markedsreguleringsordningen, og kunne bidra til å senke prisen i markedet. Når det gjelder frysefradraget fremgår det som nevnt ovenfor at denne ordningen bare gjelder for levering innenlands. Dette er egnet til å forhindre at kjøttet blir eksportert i strid med eksportstøtteregeverket og norsk handelspolitikk når det gjelder denne støtteordningen.

Når det gjelder priskompensasjonsordningen finnes det ikke noen tilsvarende begrensning i retningslinjene. Det gjøres også oppmerksom på at ordningen også gjelder prisgevinst, som innebærer at ev. merverdi av vare på reguleringslager skal betales tilbake til fondet. Med utgangspunkt i den aktuelle saken er det grunn til å vurdere om det også skal innføres en begrensning i retningslinjene som gjelder eksport av varer som har blitt godtgjort med pristapskompensasjon. I prinsippet vil dette gjelde alt kjøtt som har vært på reguleringslager. En slik endring vil innebære en prinsipiell endring av innholdet i retningslinjene, noe som bør skje i forbindelse med en bredere gjennomgang av hele retningslinjen med sikte på å forhindre at praktiseringen av retningslinjen kan få virkninger som gjør at Norge opptrer i strid med landets internasjonale forpliktelser. En slik gjennomgang vil ta noe tid. Direktoratet foreslår at Omsetningsrådet gir direktoratet i oppgave å forberede en slik gjennomgang og ev. foreslå endringer av retningslinjen til rådets møte i desember 2017.

På bakgrunn av statsrådets utfordring er det imidlertid behov for å sikre seg allerede nå at retningslinjene ikke blir praktisert på en måte som kan komme i strid med eksportregelverket.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at Omsetningsrådet treffer vedtak om forbud mot all eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein av sau, lam og storfe som har vært på reguleringslager inntil spørsmålet er nærmere utredet.

Saksnr.: 066/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 09.11.2017	Tittel: Omsetningsrådets gjennomgang av markedsbalanseringen - utkast til mandat	Saksnr.: 17/41657-3

Beskrivelse

Landbruks- og matdepartementet har i brev av 28. september 2017 til Landbruksdirektoratet, som sekretariat for Omsetningsrådet, bedt Omsetningsrådet følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering. Omsetningsrådet fikk til orientering en oversikt over hendelser og dokumenter knyttet til meldingen i forrige møte. Omsetningsrådet bad om et utkast til mandat for arbeidet til diskusjon i november, for endelig vedtak i desember. Denne innstillingen er et svar på dette som grunnlag for en diskusjon i Omsetningsrådet.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Møtebehandling

Siden rådet kun hadde hatt en virkedag til gjennomgang av saken, og møtetiden som var berammet var overskredet med to timer, ble det ikke diskusjon om saken. Medlemmene ble oppfordret til å sende inn eventuelle innspill til Landbruksdirektoratet innen 23. november.
Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Vedtak i saken utsettes til 14. desember 2017.

Omsetningsrådets gjennomgang av markedsbalanseringen - utkast til mandat

Det vises til sak 54/17 fra møtet 3. oktober 2017.

Med bakgrunn i denne fremmer Landbruksdirektoratet et ukast til mandat til diskusjon i Omsetningsrådet. Det er ikke lagt opp til noen beslutninger i dette møtet.

Oppgaven Omsetningsrådet står foran beskrevet under som et prosjekt, og det er tatt utgangspunkt i Difis mal for prosjekter, med tilpasninger.

1. BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET

Landbruksdirektoratet, som sekretariat for Omsetningsrådet, mottok et brev fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) datert 28. september 2017, hvor de ber OR følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017 Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering. Brevet ble presentert for OR i møtet 3. oktober 2017 i forbindelse med nevnte sak.

OR bad sekretariatet legge fra et utkast til mandat til diskusjon i møtet 9. november, med intensjon om å vedta mandatet 14. desember 2017.

Brevet fra LMD gjengis her i sin helhet:

«Omsetningsrådets gjennomgang av markedsbalanseringen

Departementet ber med dette Omsetningsrådet om å følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering.

I Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon heter det blant annet:

Regjeringen vil:

Be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridninger i melkesektoren

Be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridninger i kjøttsektoren

I Innst. 251 S (2016–2017) Innstilling til Stortinget fra Næringskomiteen heter det blant annet:

Flertallet er opptatt av at det er effektiv konkurranse i alle ledd i varekjeden, både i matindustrien og i handelen. Flertallet vil videreføre produsentenes ansvar for markedsbalansen og deres ansvar for å finansiere alle balanseringstiltak. Derfor ønsker flertallet at produsentsamvirkene fortsatt skal stå for markedsbalanseringen. Markedsordningene for ku- og geitemelk, kjøtt, egg, korn, eple og matpotet videreføres i samsvar med dette. Samvirkets tildelte markedsregulatorrolle må ikke være konkurransevridende for noen.

K o m i t e e n viser til at gode markedsordninger er en forutsetning for forutsigbarhet og utvikling av konkurransekraft i norsk matproduksjon, for bonden så vel som for forbrukerne. K o m i t e e n mener at en forutsetning for at en markedsordning skal kunne betegnes som god, er at alle har tillit til at den fungerer likt for alle aktører i markedet. Det er helt avgjørende at den aktør som innehar

markedsregulatorrollen, skiller mellom rollen som markedsregulator og rollen som markedsaktør på en måte som gjør at alle andre oppfatter vedkommende som habil i utøvelse av regulatorrollen.

K o m i t e e n forutsetter at alle markedsbalanserings- og produksjonsreguleringsordningene skal være transparente.

Stortinget legger vekt på forenkling, å hindre konkurransevridning, å sikre et transparent system og å sørge for tillit mellom aktørene i den gjennomgangen Omsetningsrådet skal gjøre. I lys av Stortingets behandling av meldingen (Meld. St. 11 (2016–2017)) legger departementet til grunn at Omsetningsrådets gjennomgang skal gjelde alle sektorer, ikke bare melk og kjøtt. Stortinget har lagt til grunn at Omsetningsrådet ved behov kan vedta produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene og har bedt om at det innføres en avgrenset mottaksplicht for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt (dobbel mottaksplicht). Departementet viser forøvrig til øvrige flertallsmerknader i innstillingen og Omsetningsrådet bes vektlegge dette i sitt arbeid. Departementet ber å få oversendt rapport om framdriften i arbeidet innen 20. mars 2018. Departementet kommer tilbake til endelig frist for arbeidet.»

Følgende dokumenter ligger til grunn for arbeidet:

Meld. St. 11 (2016–2017):

- 9. desember 2016: Meld. St. 11 (2016–2017) fremmet i statsråd.
- 19. januar 2017: Åpen høring i Stortinget i regi av Næringskomiteen.
- 6. april 2017: Innst. 251 S avgis. Innstillingen er næringskomiteens behandling av Meld. St. 11.
- 25. april 2017: Stortingsbehandling av Meld. St. 11, meldingen vedtas av Stortinget.

Jordbruksforhandlingene 2017:

- 5. april 2017: Statens tilbud i jordbruksforhandlingene 2017
- 22. mai 2017: Prop. 141 S (2016–2017) Endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2017 m.m.), tilrådning fra LMD, godkjent i statsråd samme dag
- 12. juni 2017: Innst. 445 S avgis. Innstillingen er næringskomiteens behandling av Prop. 141 S (2016-2017)
- 16. juni 2017: Stortinget behandler Prop. 141 S. Regjeringens forslag faller. Venstres forslag fikk flertall. Gir ramme, føringer og grunnlag for nye forhandlinger.
- 26. juni 2017: Protokoll fra fordelingsforhandlinger
- 29. juni 2017: Jordbruksavtale (2017-2018)

2. HENSIKT MED PROSJEKT

2.1. Hvilke behov skal dekkes?

Prosjektet skal følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017) fra LMD knyttet til området markedsbalansering og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering.

2.2. Hvilke endringer skal prosjektet skape?

Prosjektet skal, innen alle områder for markedsbalansering

- Forenkle ordningene
- Redusere risikoen for konkurransevridding
- Sikre tillit til at markedsordningene fungerer likt for alle aktører i markedet
- Sikre et transparent system
- Sikre at markedsregulator skiller mellom rollen som markedsregulator og markedsaktør
- Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene
- Innføre en avgrenset mottaksplikt for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt

3. IDÉ TIL ET NYTT PROSJEKT

3.1. Forslag til tilnærming

En kan tenke seg flere tilnærminger, overordnet følgende:

- Omsetningsrådet bestiller oppgaven i konsulentbransjen
- Omsetningsrådet tar selv ansvar for organisering og gjennomføring av arbeidet
- Omsetningsrådet styrer arbeidet, som utføres av Landbruksdirektoratet og ev. andre
- Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet styre og gjennomføre arbeidet

3.2. Er anskaffelse(r) av varer og tjenester aktuelt?

Følgende anskaffelser kan være aktuelle

- Kjøp av hele oppgaven fra et konsulentfirma
- Kjøp av bistand for å ivareta konkurransenøytraliteten
- Kjøp av tjenester for sikring av transparens og tillit – bedre informasjonsplikten
- Kjøp av bistand for gjennomgang av regelverket

4. TIDSRAMME OG RESSURSBEHOV FOR OPPSTARTFASEN

Oppstartfasen startet med 29. september 2017, da Landbruksdirektoratet mottok brev gjengitt i punkt 1. Leder Bjørg Tørresdal ble orientert av statsråd Jon Georg Dali i et møte 29. september 2017. Første behandlig av saken i OR var 3. oktober sak 54/17. Utkast til mandat m.m. skal behandles av OR 9. november og endelig mandat 14. desember 2017.

Oppstartfasen settes ut fra dette fra 29. september til 31. desember 2017.10.17.

Ressursestimat for Ldir settes til ca. 3-4 uker.

5. ORGANISERING OG ANSVAR

ORs sekretariat vil ha ansvar for å gjennomføre oppstartfasen.

6. UTDYPING AV ELEMENTER I GJENNOMGANGEN

I det etterfølgende omtales temaene som er påpekt i brev fra LMD, ref. pkt. 2.

Prosjektet skal:

Gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningene

Forenkle hva og for hvem? Hva ønsker OR å vektlegge?

- Bedre forståelse for regelverket hos aktørene (brukerne/samfunnet)
- Klarere myndighetsgrunnlag
- Bedre struktur på regelverket
- Mindre detaljert regelverk («mindre regulering»)
- Færre ordninger

Prosjektet skal:

Redusere risikoen for konkurransevridning

Avklare forholdet mellom landbruks- og konkurransepolitikk.

Foreligger det utredninger og saker som vi kan oppsummere for gi svar på dette?

Kan vi få ekstern hjelp ved å gi et oppdrag til en av utvalgte advokater

Hvordan unngå arenaer så langt det er mulig for utveksling av markedsinformasjon – gjennomgang og ev. endring i utvalg.

- Meld St 11. avsn. 10.7.3: «Som Konkurransetilsynets vurdering viser, er det betydelig fare for at forslaget fra Nortura og KLF vil svekke konkurransen i de omtalte markedene og føre til økte priser for forbrukerne. Regjeringen ønsker derfor ikke å gå videre med forslaget.»
Prop.141 S 2016-2017 avsn. 7.12.3 hvor KLF og Norturas forslag til bransjeråd avvises.

Fokus på konkurranseeffekt under hvert deloppdrag i prosjektet.

Prosjektet skal:

Kartlegge hvordan markedsregulator ivaretar informasjonsplikten* i alle sektorer og foreslå forbedringer

- Hvilke data, på hvilket detaljnivå og begrunnelse for behov for disse dataene
- Datasikring og adgangskontroll, med spesiell vekt på interne forhold

- Beslutningsorganer og -rutiner
- Kunngjøringsformer og –rutiner
- Foreslå forbedringer og ev. regelverksendringer

*I hovedsak informasjon knyttet til tiltak, prognoser og priser

Prosjektet skal:

Innføre en avgrenset mottaksplikt på slakt for Nortura fra uavhengige aktører

Meld. St. 11, avsn. 10.7.2: De uavhengige aktørene skal kunne selge sin relative andel av et markedsoverskudd til reguleringslager, i de periodene reguleringslagring benyttes som virkemiddel.

Formål er å sikre konkurransenøytralitet.

Flertallet i Næringskomiteen ber om at enigheten mellom KLF og Nortura på dette området legges til grunn:

Avtalen KLF/Nortura 18.08.16, om rødt kjøtt: «Dette innebærer at markedsregulator plikter å ta imot skåret vare som er innenfor ordningen også fra aktører utenom samvirke, avgrenset mengde-messig oppad til de respektive aktørers prosentvise markedsandel i tilførselsmarkedet siste periode, i forhold til det samlede regulerte volum.»

Prosjektet skal:

Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene

Regelverket i alle sektorer har i dag en åpning for produksjonsregulerende tiltak gjennom formuleringen: «Andre tiltak»

Meld. St. 19 1999-2000 fra LD, avsn. 5.2.2:

«Økt bruk av direkte produksjonsregulering vil bidra til å opprettholde overkapasitet og ikke gi en tilpasning av produksjonskapasiteten til et nivå som gir likevekt i markedet til enhver tid. Produksjonsregulering av varig karakter på andre områder enn melk er derfor i mindre grad aktuelt. Det kan i kortere perioder være nødvendig med tiltak på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig for at reguleringen kan skje på en kostnadseffektiv måte. Tiltak for produksjonsstyring skal være basert på frivillige løsninger for produsent og på de økonomiske virkemidler som markedsreguleringen omfatter. Det er derfor viktig at virkemiddelsystemet utformes med sikte på å unngå permanente overskuddsproblemer. Prisfastsettingen er derfor et viktig virkemiddel for å få til en langsiktig tilpasning mellom tilbud og etterspørsel.»

Bør ikke dette fortsatt være gjeldende? Ingen senere meldinger har presisert betingelsene.

Bør dette el.l. nedfelles i ORs regelverk?

Er det behov for en drøfting av alternative produksjonsregulerende tiltak?

Prosjektet skal:

Vektlegge øvrige flertallsmerknader i innstillingen i sitt arbeid

- Mottaksplikt fra produsent viktig for et landbruk over hele landet.
- Forsyningsplikt viktig for å sikre alle aktører lik mulighet til råvaretilgang.
- Produksjonsregulering mer kostnadseffektivt og viktigere med redusert virkemiddelpakke.
- Kan etableres økonomiske stimuli for produksjonsplanlegging hos bonde.
- Endringer må bidra til et velfungerende og tillitsfullt regime, samtidig som forutsigbarhet for næringsaktørene må ivaretas.
- En videreføring av finansiering av faglige tiltak

I det etterfølgende er det listet oppgaver innen de enkelte sektorer som er en konsekvens av behandlingen av meldingen eller som har blitt satt på vent i påvente av meldingen m.m.

Melk - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Forsyningsplikten
  - Hvordan beregne satser for overføringstransport
  - Prioriteringsregler for forsynings av rå melk
  - Regelverk for leveranseplaner
  - 80-prosentregelen
- Konsekvenser ved bortfall av reguleringsekspert av smør og ost
- Reguleringslagring
- PNS salg av melkefett – ikke i bruk
- PNS salg av kasein – ikke i bruk
- Salg til spesialmarkeder
- Skolemelk
- Reguleringstransport
- Kompensasjon for reguleringskapasitet
- Positivlisten – revisjon

Kjøtt - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Innføre en avgrenset mottaksplikt på slakt for Nortura fra uavhengige aktører
- Produksjonsregulerende tiltak

- Bortfall av reguleringseksport av svinekjøtt
- Salg til spesialmarkeder

Egg - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Sikre avsetning av norske egg til industri
- Produksjonsregulerende tiltak
- Gjennomgå grunnlag for Norturas beregning av over- og underskudd
- Definisjon av vare under forsyningsplikten
- Salg til spesialmarkeder

Korn - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Sikre avsetning av norsk korn
- Dobbel mottaksplikt – ikke benyttet
- «Økonomiske stimuli for produksjonsplanlegging hos bonde» - havre og rug, med mindre det kan brukes til mat, skaper trøbbel med å få brukt det norske kornet. Forutsigbarhet for næringsaktørene. Trøblete å brenne inn med rug og havre som ingen kan/ønsker å bruke.

Grønt – mulige spesifikke områder for gjennomgang

-

Andre mulige områder/tema

- Rammeforskriften kontra markedsreguleringsforskriften - Én forskrift som regulerer mottaks-, forsynings- og mottaksplikt
- Rådets rettslige stilling mht. myndighetsutøvelse, instruksjonsadgang, klagerett og partsevne i saker for domstolene.

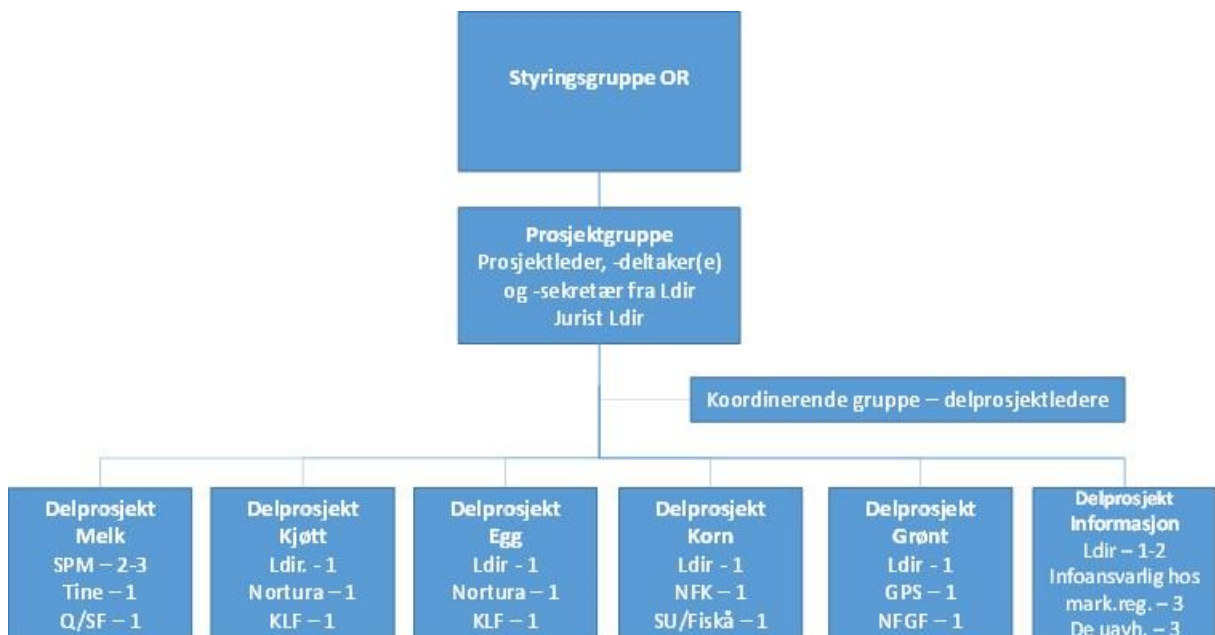
Det er ti år siden sist større regelverksgjennomgang, Regelverk under Omsetningsrådet, juridisk gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk fra april 2007. Denne resulterte bl.a. i omlegging av en rekke forskrifter til retningslinjer vedtatt 22. oktober 2008, som senere også er gjennomgått mht. materielt innhold. En gjennomgang og fornying synes riktig.

Det er tidligere omtalt forskjellige alternative måter å løse oppgaven på, se sak 3.1. Landbruksdirektoratet foreslår en prosjektorganisering eid av OR og ledet operativt av Landbruksdirektoratet, men med deltakelse fra aktørene. Vedrørende organiseringen av arbeidet, er det lagt vekt på at det skal arbeides sektorvis. De overordnede oppgavene, som f.eks. modernisering av regelverket er lagt til prosjektgruppen, samt arbeidet med å koordinere saker som er sektorovergrepene. Det er lagt opp til at de sektorvise

delprosjektene er små, for effektivt arbeid, og at de skal levere forslag som ikke skal bearbeides videre vedrørende det materielle innholdet i prosjektgruppen. Eksterne deltakere må forplikte seg til å bidra skriftlig og sette av tid til dette arbeidet. Blir det ikke enighet om løsninger i delprosjektet, kan flere alternativer beskrives, men med en anbefaling om en løsning. Det er videre lagt opp til å ha et eget delprosjekt kalt Informasjon. Dette fordi tre tema i oppdraget omhandler informasjon, og dette området vurderes som sektorovergripende. Det vil være et delmål å gjøre mest mulig likt, der det er mulig, og dra nytte av gode løsninger på tvers av sektorer. Omsetningsrådet er foreslått som styringsgruppe, men det vil trolig være behov for at leder får myndighet til beslutninger på et nærmere fastsatt nivå.

Det er foreløpig ikke satt noen leveransefrist, noe LMD sier de skal komme tilbake til. Arbeidet synes omfattende. Både en modernisering, forenkling og endring av materielt innhold vil etter direktoratets oppfatning bli en del av arbeidet. Med betydelig, men avgrenset ekstern deltakelse, vil det måtte påregnes prosestetid, som ikke må undervurderes. Det er foreløpig ikke tatt stilling til om prosjektet skal løpe helt frem til vedtatt fornyet regelverk, eller ved levering av utkast til regelverk til høring. Det siste synes tilstrekkelig, siden prosessen fra høring til vedtak normalt er en sekretariatsfunksjon direktoratet gjør for OR. Som en konsekvens av gjennomgangen blir det sannsynligvis også løftet problemstillinger som OR ikke har kompetanse til å ta stilling til. Eksempel på dette er forhold som berører rammeforskriften og jordbruksavtalen. Denne typen problemstillinger må direktoratet følge opp utenfor prosjektet.

Prosjektorganiseringen foreslås som følger:

Det er ikke anslått noe ressursbruk så langt. Det vil avhenge av bl.a. omfang, innkjøp, innretning og varighet av prosjektet.